

BIJENTEELT

Alles voor de HONINGOOGST

Drieraams standaardslinger voor 3 broed- of 6 honingramen, korf uit één stuk metaal, wormwiel aandrijving, teruggedrukrem	f 145,—
Vierraams standaardslinger, zelfde kwaliteit	„ 165,—
Tweeraams tafelslinger, zelfde kwaliteit	„ 100,—
Bijenuitlaat	„ 1,45
Idem, gemonteerd op uitlaatbord	„ 3,95
Ontzegelmes	„ 4,50
Ontzegelvork met bakeliet handvat	„ 3,30
Honingzeven, fijne en grove zeef, doorsnee 22 cm	„ 6,40
Kaasdoek voor het zeven van honing, 75 x 75 cm	„ 0,75
Idem, 150 cm breed, per meter	„ 2,50
Honingbokalen, inhoud 450 gram, met ons verenigingsmerk in het glas, met deksel	„ 0,26
Pondsflacons met deksel, karton- en perkament-inlage	„ 0,17
Sectiebak voor Simplex- en V.S.-kast, compleet met secties	„ 15,—
Sectieraam met 3 secties. In een simplex honingkamer kunnen 7 van deze ramen met secties worden gehangen. De ramen kunnen steeds opnieuw van secties worden voorzien	„ 2,50
Amerikaanse secties, per stuk	„ 0,35

Wij zenden u gaarne onze geïllustreerde prijscurant en een handleiding voor het beitsen en schilderen van bijenkasten, het inzetten van kunstraat, het kolbtoestel en zijn gebruik, en een overzicht van de Aalster Bedrijfsmethode gratis en franco toe.

AL ONZE PRIJZEN ZIJN VRIJBLIJVEND

GOEDE DINGEN

BIJENHUIS

WAGENINGEN

TEL. 0 8370 - 2863

GIRO 823276

Wenken voor juli en augustus

1. De volken staan nu op de zomerdracht, de jonge koninginnen zijn in de broedkamers aan de leg en op het koninginnerooster staan een of meer honingkamers.
2. Om het leger der vliegbijen te versterken (als u me die militaire uitdrukking vergeeft), kunnen we de kunstzwermen ramen met uitlopend broed afnemen en daarmee de hoofdvolken versterken. De kunstzwermen krijgen daar uitgebouwde ramen voor in de plaats, maar nog liever ramen met hele vellen kunstraat. Om die uit te bouwen, moeten ze dracht hebben. Is er geen dracht, dan dus voeren.
3. Sommigen geven er de voorkeur aan hun kunstzwermen, als die te sterk worden, op de hoofdvolken te laten afvliegen. Zij hebben dan bij de zomerdracht naast elk hoofdvolk een zesramer geplaatst. Op een geschikte dag nemen ze alle zesramers weg en zetten die op enige afstand neer. De vliegbijen van de zesramers voegen zich dan bij de hoofdvolken.
4. Dat afvliegen lukt niet altijd. Soms worden de aanvliegers door de hoofdvolken niet aangenomen en dan ontstaan er hevige vechtpartijen. Het lukt meestal wel als:
 - a. het mooi weer is en de bijen druk vliegen en b. als er bovendien goede dracht is.Doe het dus alleen als aan deze beide voorwaarden voldaan is. Let er op of alles goed gaat. Is dat niet het geval, zet dan de zesramers ijlings terug op hun oude plaats. De „vreemde” bijen kunnen namelijk bij vechterij ook de jonge koningin van uw hoofdvolk onvriendelijk bejegenen en dat moet u in elk geval voorkomen. Een afgevlogen zesramer mist alle vliegbijen en het volkje kan niet van de wind leven. Dus zo nodig: voeren.
5. Als de volken thuis komen van de zomerdracht zetten we naast elk hoofdvolk weer een zesramer neer.
6. Het afnemen van de honing gaat het gemakkelijkst met de bijenuitlaat. Doe het zo:
 - a. Neem de honingkamer(s) van het volk af.
 - b. Verwijder het koninginnerooster.
 - c. Leg in de plaats van het rooster het uitlaatbord.
 - d. Plaats de honingkamer(s) op het uitlaatbord.
 - e. De volgende dag kunt u de vrijwel bijenvrije honingkamer(s) wegnemen en slingeren.Een paar opmerkingen:
 - a. De bijenuitlaat werkt alleen voor honingkamers zonder broed. Zitten er boven de uitlaat ramen met broed, dan laten de bijen die niet in de steek.
 - b. Laat de bijenuitlaat niet langer dan een dag tussen de bakken. Als de bijen allemaal beneden zijn, kitten ze de klepjes van de uitlaat vast en daardoor wordt die onbruikbaar.
7. De meeste zomerdrachten zijn op 25 juli afgelopen. Oogst de gewonnen honing tegen het einde van de dracht.
8. De grootste fout, die de imker in de loop van het bijenjaar maken kan, maakt hij in deze tijd. Hij verspeelt daarmee twee oogsten tegelijk: de heideoogst en de voorjaarsoogst van volgend jaar. Dat doet hij als hij de bijen nu aan hun lot over laat.
9. Wij maken deze fout niet en we gaan dus voeren. Niet over een paar weken, maar direct na afloop van de zomerdracht. En we gaan er regelmatig mee door.

Er zijn twee mogelijkheden:

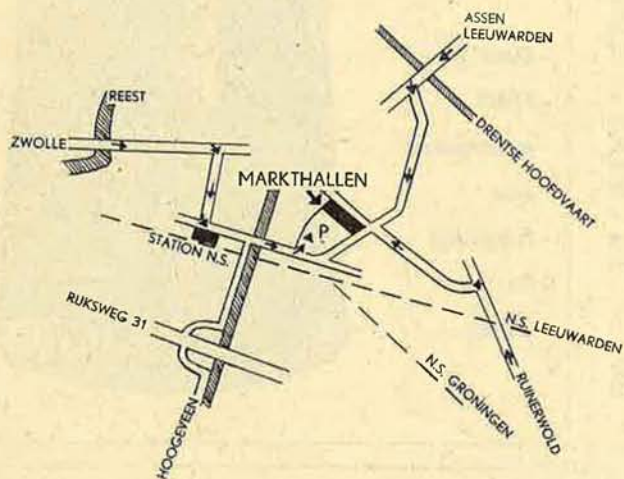
 - a. U reist naar de heide. Dan voert u tot omstreeks 10 augustus.
 - b. U reist niet naar de heide. Dan is voor u de dracht afgelopen en u geeft uw volken b.v. om de andere dag een potje voer tot half september. Dat bevordert de broedaanzet (u kweekt bijen voor de voorjaarsdracht) en regelmatig gevoerde volken halen veel meer stuifmeel dan niet gevoerde. Vergeet niet, dat er in uw zesramers ook bijen zitten. Ook die moeten gevoerd worden. U kunt ze tijdens het voeren prachtig kunstraat laten uitbouwen.
10. Wat doen de heidereizigers?
 - a. Het voeren. Geef uw volken de leeggeslingerde ramen niet direct terug, maar zet op de broedkamer een bak met lege ramen, zonder raat of kunstraat er in. Hang alleen in 't midden een klimraat. Geef elke avond een potje voer 1 op 1. Dat wordt in de broedkamer opgeborgen en in de klimraat, voor zover het niet in broed wordt omgezet.
 - b. Neem een paar dagen voordat de bijen op reis gaan de lege bak weg en staak het voeren.
 - c. Wilt u heideslingerhoning winnen? Zet dan de leeggeslingerde raten van de zomerdracht op het volk. Het is het beste als daar dikwijls bebroede, donkere raten in zitten. Die kunnen straks het kolben van de heidehoning verdragen bij het slingeren.
 - d. Wilt u heideraathoning winnen? Zet dan een honingkamer op uw volk boven een koninginnerooster. Voorzie de ramen van een strookje voorbouw van hoogstens 1 cm. Hang in 't midden een klimraat.
11. En nu nog iets over de tweede kardinale fout, die veel heide-imkers nog altijd maken. Het betreft het broednest. Doe het zo:
 - a. Verwijder alle ramen waar geen broed in zit.
 - b. Hang aan één der zijanten een voerraam met droge suiker. Dat is het noodrantsoen voor de bijen voor het geval dat er helemaal niets te halen zou zijn.
 - c. Hang aan de zijanten de raten met open broed.
 - d. Hebt u niet genoeg raten met broed? Haal ze dan (zonder bijen!) uit uw zesramers.Een paar opmerkingen:
 - a. De bijen brengen de honing graag in de zijraten van het broednest. Die zijn echter de eerste weken geblokkeerd door het open broed. Ze moeten dus alles wat binnenkomt in de honingkamer opbergen.
 - b. In de broedraten, die u uw volk meegeeft, moet natuurlijk voldoende voer zitten.
 - c. Voor het winnen van raathoning gebruiken we altijd een koninginnerooster tussen broedkamer en honingkamer. We hebben dan minder kans dat er met stuifmeel gevulde cellen in de raathoning komen.
 - d. Voor het winnen van slingerhoning is een rooster niet noodzakelijk.
 - e. De raampjes met voorbouw voor het winnen van raathoning moeten nieuw en blank zijn. Hagelwitte raathoning in een oud, bruin raam is...vult u zelf maar in.
12. Verdenk me niet van ongepast optimisme als ik zeg: houd de bijen in de gaten als het goed gaat (Vervolg op blz. 104)

IMKERSDAG MEPPEL

ZATERDAG 2 SEPTEMBER

Programma

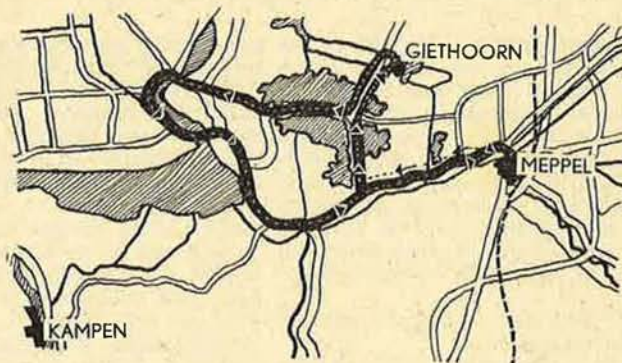
- 9.30 - 10.30 uur Aankomst der deelnemers in de Markthallen waar voor hen de koffie klaar staat;
- 10.30 uur Aanvang van de bijeenkomst en begroeting van de deelnemers door de voorzitter van de afd. Meppel en omstreken;
- 10.45 uur Openingsrede van de algem. voorzitter, de heer Mr. L. R. J. ridder van Rappard. Hierop aansluitend de volgende sprekers;
- 12.00 uur De directeur van V.V.V. zal een toelichting geven over de rondrit door het merengebied;
- 12.30 uur Gezamenlijke koffietafel waarbij ter opluistering een gezellig stukje muziek;
- 1.30 uur Vertrek naar de autobussen, die geparkeerd staan bij de markthallen, die een aanvang maken met de rondrit door het merengebied naar Holl. Venetië;
- ± 3.00 uur Aankomst in Giethoorn waar de thee wordt gebruikt en een wandeling wordt gemaakt;
- ± 4.15 uur Terug naar Meppel waar de alg. voorzitter in de Markthallen om ± 5 uur deze dag zal sluiten.

Deelnemers die per autobus komen kunnen gebruik maken van hun eigen bus voor de rondrit, voor hen kost de deelnemerskaart f 6,—, terwijl voor degenen die gebruik maken van de bussen gehuurd door de afd. Meppel de deelnemerskaart f 7,— kost.

Gelieve Uw geldzending te storten of over te schrijven op postgirorekening 835580 ten name van G. Oostergetel Werkhorst 130 Meppel, dan zullen de deelnemerskaarten u dadelijk worden toegezonden. De inschrijving staat open tot 23 augustus.

*Wacht niet
tot de laatste dag
met het
oog op alle
voorbereidingen*

(Vervolg van blz. 102)

en geef ze zo nodig tijdig een honingkamer er bij. Die plaatsen we altijd op de honingkamer, die al op het volk staat. Ik schrijf deze wenken in juni en ik kan nog niet vermoeden hoe de heide zich verder zal ontwikkelen.

13. De „kleine” imker neemt zijn zesramers niet mee naar de heide. Ze worden tot 15 september lekker vertroeteld en daarna snel afgevoerd. Misschien kunnen ze nog een paar kunstraten voor u uitbouwen. Dan kunt u straks wat raten met darrecellen op het middenvlak, donkere raten en raten met veel darrewerk in de hoeken vervangen. De „grote” imker doet het soms wat anders dan ik hier verteld heb, maar die heeft mijn advies niet nodig. Tot zover de bijen.
 14. De Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap is, naar we horen, druk bezig om de omzetbelasting op de bijensuiker verlaagd te krijgen. We hopen dat deze voortvarende instelling daarmee evenveel succes zal hebben als met de prijsverlaging van de suiker.
 15. De Kring Friesland publiceerde in het vorige Groentje haar richtprijzen voor honing. Waar blijven de anderen? Vooral in jaren met een matige oogst (zoals dit jaar tot het ogenblik waarop ik dit schrijf) is er geen reden om onder de vastgestelde prijzen te gaan.
 16. En dan nog iets over de honingbehandeling. Laat ik voorop stellen, dat verreweg de meeste imkers een prima produkt leveren. Maar vorig jaar zag ik op een markt weer honing, die me de haren ten berge deed rijzen en waarvan de rillingen me over de rug liepen. Het kwam me voor dat er zelfs kikkervisjes in zwommen, maar dat kan verbeelding geweest zijn. Hoe het ook zij, laat uw vrouw desnoods met blote benen lopen, maar gebruik een van haar nylonkousen om er de honing door te zeven. Hij gaat er het beste door als hij (nog) warm is.
- Zorg verder voor:
- a. Brandschone bokalen of flacons. Leg de schone flacons in heet water, vis ze er uit op en zet ze op de kop op een vochtige doek, zodat ze door hun eigen warmte drogen. Dan hoeft u er niet meer met een doek aan te komen.
 - b. Nette nieuwe deksels. Zoudt u een pot jam van uw winkelier accepteren met een roestige deksel of een oude deksel van een pindakaas-pot?
 - c. Een vlekkeloze inlage in de deksel.
 - d. Een keurig etiket.

Voor de aldus verzorgde en verpakte honing betalen de klanten graag een kwartje meer dan voor de honing, die ik zoëven noemde. Tot september!

DE PAD RINUS

Uw medewerker Jékavé schrijft over de vernietiging van stand-padden. Ik heb sinds enige jaren een pad op mijn bijenstand; 's zomers heeft hij overdag een vast plaatsje onder een asbestplaatje, des winters zoekt hij het dieper. 's Morgens in de schemer is hij actief. Zijn naam is Rinus. Deze pad behoort bij de stand. Dit kan ook gezegd worden van een aantal oorwormen en van de kleine bruine mier. Het is een vrolijke samenleving, elk krijgt zijn deel en alle florenen.

Waarom toch alles kapot te willen maken wat men niet zelf bewust gefokt heeft (vgl. Hitler en de joden)? Met vriendelijke groet van mijn bijen, mijn pad, mijn mieren, de hommels en mijzelf.

VELSEN NOORD

J. G. NOLST TRENTITE.

**Doe in
1961
allemaal
uw
honing
in
deze**

Nu al cursussen organiseren

Wij verzoeken de leden, die in het komende seizoen een cursus willen volgen, dat nu reeds aan hun afdelingsbestuur op te geven. Geef ook de namen en adressen op van belangstellenden, die 'n cursus zouden willen volgen. Als de afdelingsbesturen een berichtje plaatsen in het plaatselijk blad, komen op vele plaatsen zeker de vereiste 14 deelnemers bij elkaar. Er zijn twee soorten cursussen:

- a. Voor beginners. 4 theorielessen en 12 praktijklessen.
 - b. Voor gevorderden. 12 theorielessen en 4 praktijklessen.
- Minimum aantal leerlingen: 14. Waar één afdeling dit aantal niet haalt,

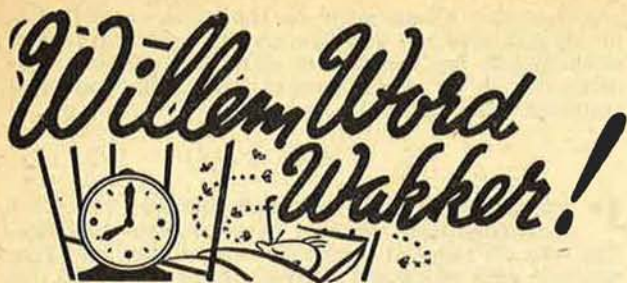
kan overleg gepleegd worden met naburige afdelingen. Kosten voor de afdeling(en): Ze zorgen voor een verlicht en verwarmd lokaal voor de theorielessen. Dikwijls stelt het gemeentebestuur of een school wel gratis of goedkoop een lokaal beschikbaar.

Verder zorgt de afdeling voor 1 bijenvolk per 2 cursisten. De overige kosten worden door het Rijk gedragen. Per deelnemer is een cursusgeld van f 6,— per cursus (33 lessen) verschuldigd. Meer deelnemers uit eenzelfde gezin betalen resp. de helft, eenderde enz. van het cursusgeld.

Het is praktisch om met een cursus

voor gevorderden al te beginnen in september of oktober, zodat de 12 theorielessen in het winterhalfjaar vallen. Een cursus voor beginners kan beter na 1 jan. beginnen, de 4 theorielessen sluiten dan aan aan de praktijklessen, die meestal in april beginnen. Aan cursisten, die een cursus met vrucht gevolgd hebben kan een diploma worden uitgereikt.

Deelnemers aan een cursus moeten minstens 18 jaar zijn; in bijzondere gevallen kan daarvan worden afgeweken. Aanvragen voor subsidie voor cursussen te richten aan het Bijenhuis te Wageningen, met opgaaf van de bijenteeltonderwijzer of bezitter diploma Praktisch Imker (alleen voor cursussen voor beginners), die men bereid gevonden heeft de cursus te geven.

Het geven van ruimte tijdens de dracht

Bij het nazien van de volken in de zwermtijd, die tevens de tijd van de hoofddracht is, zetten wij zo nodig meer honingkamers op. Iedere volgende honingkamer, met kunstraat uitgerust — wat bij ons tijdens de dracht op de witte klaver steeds het geval is — wordt op de vorige gezet. Er bovenop gezet geeft het geven van meer ruimte niet de minste storing, bespaart ons veel werk en heeft verder nog het voordeel, dat de kunstraat op deze wijze het snelst wordt uitgebouwd. Bovendien geeft deze methode de zekerheid, dat als het weer plotseling verandert, de honing niet over zoveel ramen verspreid wordt opgeborgen. Ook kunnen wij ieder ogenblik bovenin vaststellen — alleen door het oplichten van de dekplank — of er ruimtegebrek bestaat. Bij zware dracht is dat een belangrijk voordeel, want af en toe komt het voor, dat een snelle tussentijdse controle noodzakelijk blijkt. Tegen het einde van de dracht wordt de volgorde van de honingkamers gewijzigd. Dit gebeurt gelijktijdig met de laatste wekelijkse controle van het broednest. De bovenste honingkamer wordt, omdat hij nog niet vol is, dan op het moerrooster gezet en de onderste honingkamer komt helemaal bovenop. Dit maakt het mogelijk op ieder gewenst tijdstip de honingkamers af te nemen zonder storing, terwijl gelijktijdig de nog niet volle, op de gunstigste plaats, wat de bijen betreft, komen. Want tegen het einde van de dracht treedt de neiging om de honing zo dicht mogelijk bij het broed op te bergen, sterk naar voren.

Wij slingeren gewoonlijk niet voor het einde van de dracht of voor dat wij lege raten nodig hebben voor de heide. Daardoor komt het af en toe voor, dat na een goede dracht een stand wel wat op een stadswijk met wolkenkrabbers in miniatuur lijkt, het beeld waar naar iedere imker verlangt en waarvan hij droomt. Verschillen in opbrengst tussen de onderscheidene volken zijn er altijd, evengoed als tussen de leden van de beste families.

Het reizen naar de heide

De Dartheide, een hoogvlakte met graniet, geeft in gunstige jaren een goede dracht, maar wel een dracht die, om alles er uit te halen wat er in zit, het voldoen aan zeer bepaalde voorwaarden vraagt. Zoals reeds herhaaldelijk is opgemerkt, is onze bedrijfsmethode er zoveel mogelijk op gericht, geheel aan deze voorwaarden te voldoen. Alleen buitengewoon sterke volken geven daar het verlangde resultaat. Op de Dartheide bloeien verspreid de eerste afzonderlijke heidestruikjes zo ongeveer van 25 juli af. Het duurt daarna gewoonlijk nog drie weken voor de hei in volle bloei staat. Voor 15 augustus geeft de hei zelden honing en bijna nooit meer na 15 september. De dracht begint plotseling en duurt dikwijls slechts enkele dagen. Behalve de Calluna (struikheide) komt op de Dartheide ook Erica cinerea (grauwe dopheide, in Nederland zeer zeldzaam) en Erica tetralix (gewone dopheide) voor, maar deze bloeien vroeger en komen voor ons nauwelijks in aanmerking — zijn eigenlijk niet gewenst, want de honing daarvan is van mindere kwaliteit. Wij beginnen bijna ieder jaar op 28 juli te reizen en dat neemt dan ongeveer 10 dagen in beslag. Het transport begint voor zonsopgang en achtereenvolgens wordt dagelijks met een stand van 30 tot 40 volken,

met alle toebehoren, gereisd. De afstanden schommelen tussen 25 en 50 km. De nodige voorbereidingen, het aanbrengen van reisramen en bevestigingsstangen, hebben daags tevoren plaats gehad. Wij gebruiken sinds bijna 40 jaar een zeer afdoende en eenvoudige inrichting voor het vastmaken van de kastonderdelen. Aan de onderzijde van iedere bodemplank bevinden zich twee messing platen van 6 x 2 x 1 cm. met een gat van 6 mm waarin draad is getapt, één aan de voorkant en één aan de achterkant. Deze plaatjes blijven permanent aan de bodem bevestigd. In de houten lijst van het reisraam zijn op de corresponderende plaatsen twee dunne stalen plaatjes met een 6 mm gat aangebracht, die als beslag dienst doen.

Twee staafjes van 6 mm rond, aan het ene einde voorzien van draad, en aan het andere einde waarvan een vleugelmoer onwrikbaar is bevestigd, vormen verder de gehele inrichting. Om de kastdelen aan elkaar vast te maken, laat men het draadeinde van de stangen door het gat in de plaatjes van het reisraam zakken, aan de binnenkant van de kastwand en met de vleugelmoeren worden ze vastgeschroefd in de messingplaten in de bodem. Op deze wijze worden bodemplank, broedkamer, honingkamer en reisraam gelijktijdig vastgeschroefd²⁶). Reisramen en verbindingstangen worden daags tevoren aangebracht. Het bevestigingsstangetje aan de voorkant wordt echter niet vastgeschroefd. De volgende morgen, bij aankomst op de stand, wordt een sluitlatje in het vliegkat geschoven, dan het voorste stangetje aangeschroefd en daarmee gelijktijdig het sluitlatje vastgezet en daarmee is het volk reisvaardig. Bij ieder transport van bijen b.v. bij het gelijkmaken van de volken in het voorjaar, wordt deze inrichting gebruikt. Het is eenvoudig, goedkoop, volkomen betrouwbaar en beschadigt op geen enkele manier de kasten of onderdelen daarvan. Een absoluut betrouwbare reissluiting is een van de meest elementaire voorzorgen en onontbeerlijk bij het reizen.

Het bewerken van de volken op de heide beperkt zich uitsluitend tot het geven van ruimte als weer en dracht gunstig zijn. Er kan plotseling zo'n zware dracht vallen, dat het aan het ongelooflijke grenst. Ruimte geven doen we op dezelfde manier als op de klaverdracht. De lege honingkamers worden steeds bovenop gezet.

Geen enkele ingreep of speciale verzorging kan nu nog verandering brengen in de volksterkte van de afzonderlijke volken²⁶). Ze hebben voldoende bijen of niet. Ik moet nu een belangrijk feit naar voren halen, n.l. de betekenis van een grote broedkamer en de invloed daarvan op de opbrengst van de heide. Een voorbeeld uit mijn praktijk toont dit wel het duidelijkst aan. In 1933 hadden twee imkers hun volken niet ver van de onze opgesteld. Beide werkten met de Engelse verenigingsmaat (simplex). 1933 was een goed honingjaar en kort na het einde van de dracht kreeg ik gelegenheid bij deze beide imkers te informeren naar hun resultaten. Zij vertelden dat zij een gemiddelde opbrengst van 28 pond hadden, dat de hei in het begin van augustus goed had gegeven, maar het min of meer liet zitten bij de terugkeer van het gunstige weer op de 24ste, wat 5 dagen aanhield. In werkelijkheid was de dracht gedurende die 5 dagen de beste die ik mij kan herinneren, met een dagelijkse gewichtstoename van bijna 20 pond. Wij oogstten meer dan 100 pond per volk en in de broedkamers zat ook nog 50 pond. Hoe kan dit verbazingwekkende verschil worden verklaard?

Zonder twiifel hebben deze imkers hun volken met oude bijen, die zich op de eerste dracht geheel afwerkten, op de heide gebracht²⁷). Er was waarschijnlijk maar weinig broed, dus ook geen aanvoer van jonge bijen. Dit moet wel zo geweest zijn, want beide imkers klaagden later over zware verliezen tijdens de winter — een vrij algemene ervaring van alle imkers die naar de heide reizen. Een van mijn vrienden, misschien wel de beroepsimker met het meeste succes in Engeland, reist ook ieder jaar met zijn beste volken naar de heide. Hij heeft 1700 volken in totaal. Hij imkert met de Engelse verenigingsmaat, echter met 14 ramen in de broedkamer — en hij werkt uitsluitend met bijen van onze stam. Zijn oogsten van de heide zijn steeds de helft van onze opbrengsten. Ook hiervoor

kan de grootte van de broedkamer en de uiteindelijke volkssterkte slechts de enige verklaring zijn. De hoofdbloei van de struikheide loopt van midden augustus tot 5 september. Na dit tijdstip bloeit dikwijls nog veel heide, maar van dracht is geen sprake meer. Ongeveer 7 september worden de uitlaatborden onder de honingkamers — vol of leeg — gelegd en twee dagen later worden ze afgenomen. De volken zijn dan klaar voor de thuisreis.

Inwinteren

Na de terugkeer van de heide krijgt elk volk 6 l suikerstroop, direct, dezelfde dag nog. Deze hoeveelheid krijgen ze geheel onafhankelijk van de hoeveelheid honing, die zich nog in de broedkamer bevindt. Zoals algemeen bekend is, overwinteren de bijen uitsluitend op heidehoning slecht. De nu gevoerde suikerstroop wordt in het midden van het broednest opgeslagen en dientengevolge in de loop van de winter het eerst aangesproken. Op deze manier wordt het optreden van roer grotendeels vermeden, maar het gevaar blijft toch steeds bestaan. Na dit eerste voeren worden alle volken gewogen en alle, die niet een bepaald minimum gewicht halen, krijgen het ontbrekende voor nog. In de jaren, waarin de hei helemaal niets heeft gegeven — wat helaas af en toe voorkomt — krijgt ieder volk een minimum hoeveelheid suikeroplossing, nodig om ze veilig door de winter te brengen. Een grotere hoeveelheid zou in zulke jaren de volken ontijdig uitputten en vernietigende gevolgen hebben, zoals de ervaring leert.

Na afloop van het voeren worden de volken voor de laatste keer nagekeken met geen ander doel dan om vast te stellen, dat ieder volk een goede moeder heeft. Alle volken gaan op 10 Dadant-ramen de winter in. Een verdere verkleining, of welke andere maatregel ook, komt in deze tijd niet meer in aanmerking. Hoe eerder het volk aan zich zelf wordt overgelaten, des te beter is dit voor zijn algemeen welzijn. Zo mogelijk wordt na 1 oktober geen volk meer open gemaakt.

Ofschoon wij af en toe zeer strenge winters hebben, met temperaturen van 20 gr. C onder nul, passen wij toch geen speciale winterbedekking toe. De praktijk heeft aangetoond dat koude, zelfs strenge kou, de bijen niet schaadt, ja zelfs een voordeel is. Het verbruik is geringer en de voorjaarsontwikkeling des te beter. Wij zorgen echter wel voor bescherming tegen de wind. Ongeveer 45 jaar geleden propageerden Dr. Phillips en G. Demuth een speciale kist als winterbescherming, geschikt voor 4 kasten. De kasten stonden met de wanden tegen elkaar met een laag van 4 duim droog blad onder de bodems, 6 duim tegen de naar buiten gekeerde zijwanden en tot 12 duim boven de deksels. Verscheidene grootimkers uit de U.S.A. en Canada gingen tot deze wijze van overwinteren over zoals bijv. R. F. Holterman, destijds een van de beste imkers. Het zag er verleidelijk uit. Dus bouwde ik bij wijze van proef, precies volgens het voorschrift van Dr. Phillips, twee van deze overwinteringskasten voor vier volken elk.

Vol verwachting wachtte ik het volgend jaar de resultaten af. De acht proefvolken kwamen smetteloos door de winter, de raten vertoonden niet het kleinste schimmelvlekje. Toen kwam echter de ontgoocheling. De volken kwamen niet tot ontwikkeling, er werd niet genoeg broed aangezet, er zat geen schot in, alleen maar een traag voortbestaan. Daarentegen gingen de volken uit de noodkastjes van destijds, met geen andere bescherming dan asfalt papier, met reuzeschreden vooruit.

Desondanks besloot ik het volgende jaar de proef voort te zetten. De resultaten waren echter geen haar beter. Enige jaren daarna vervaardigde een Engelse beroepsimker 40 van deze kasten volgens Phillips — dus voor het inwinteren van in totaal 160 volken. Tegelijkertijd nam ik de onze weer in gebruik voor twee winters, maar onze resultaten, zowel als die met de 160 volken, bevestigden volkomen de ervaringen van vier jaar geleden. Ook in de Verenigde staten zowel als in Canada bleven de resultaten beneden de verwachtingen en werd deze methode weldra verlaten. Uit deze proe-

ven kan men alleen maar de conclusies trekken, dat de winterkoude een gunstige invloed heeft op de ontwikkeling in het voorjaar en dat een te zware bescherming in de winter precies het tegenovergestelde resultaat heeft (ijskast).

Slot

Ik heb, geloof ik, alle essentiële punten van onze bedrijfsmethode vermeld en voor zover dit mogelijk was, de redenen vermeld, waarom deze of gene methode door mij wordt gebruikt. Zoals ik vooruit met nadruk heb gezegd: **Er is geen sprake van een geraffineerde behandelingswijze, maar van een vanzelfsprekende, verstandige en doelbewuste verzorging. Iedere bedrijfsmethode is een middel om tot het doel te geraken. Het resultaat moet de juistheid van het aangewende middel bevestigen.**

Tot zover Broeder Adam. Als ik dan nog even de hele grote lijn van dit betoog naar voren mag halen, dan is het deze. Sluit zoveel mogelijk aan bij de natuurlijke ontwikkeling van het volk, vermijd zoveel mogelijk ingrepen in die ontwikkeling, tracht op natuurlijke wijze grote broednesten en daardoor sterke volken te verkrijgen, zoek het niet in een ingewikkelde kast, integendeel, deze kan niet eenvoudig genoeg zijn, mits sterk en met voldoende broedruimte en schakel over op moeren van een vruchtbaar ras, die constant in haar produktie en dus van zuiver ras moeten zijn.

25) Dit is een ideale kastsluiting. Ik zal proberen een soortgelijke sluiting uit te dokteren voor de in het decembernummer van 1959 beschreven kast en kom daar hopelijk t.z.t. in het Groentje op terug.

26) Natuurlijk heeft Br. Adam geen volken op elkaar laten afvliegen. Dit is lijnrecht in strijd met zijn opvattingen over de wijze, waarop een voor de heide voldoende sterk volk moet worden verkregen, het verstoort te veel de harmonie in het volk en werkt het vervliegen, met alle daaraan verbonden bezwaren, in de hand.

27) Zie betreffende volken, die over hun hoogste punt zijn, ook pag. 112 van het juli-augustusnummer 1960.

VERVOERSVERBOD BIJEN UITGEBREID

In de Staatscourant van 12 juni 1961, no. 111 is opgenomen een beschikking van de Minister van Landbouw en Visserij op grond van de Bijenwet 1947. Bij deze beschikking wordt het geldende vervoersverbod van bijen van en naar een aantal in Zuid-Limburg gelegen gemeenten uitgebreid tot de gemeenten: **Amstenrade, Beek, Eijsden, Geleen, Klimmen, Margraten, Obbicht, Oorsbeek, Sittard, Schimmert en Schinnen.**

In verband hiermede is het derde lid van artikel 2 van de Bijenwet 1947 gewijzigd en luidt thans als volgt: Het vervoer van bijen binnen het gebied, omschreven in het eerste lid, van en naar de gemeenten Amstenrade, Beek, Born, Bunde, Elsloo, Eijsden, Geleen, Geulle, Gronsveld, Gulpen, Heer, Heerlen, Hoensbroek, Itteren, Kerkrade, Klimmen, Limbricht, Maastricht, Margraten, Mheer, Nieuwenhagen, Noorbeek, Obbicht, Oorsbeek, Roosteren, Schaesberg, Schimmert, Schinnen, Simpelveld, Sittard, Stein, Urmond en Voerendaal is verboden.

De Rijksbijenteelconsulent, gevestigd Bredaseweg 304 te Tilburg, kan vergunning verlenen tot het vervoer van uit andere gemeenten afkomstige bijen via de in de verbodsbepaling genoemde gemeenten naar elders. Aan deze vergunning kunnen voorwaarden worden verbonden. Overtreding van het vervoersverbod of niet-nakoming van de aan een vergunning verbonden voorwaarden wordt ingevolge de Wet op de economische delicten gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en geldboete van ten hoogste tienduizend gulden of met een dezer straffen.

Inleiding gehouden door de
secretaris van de afdeling
Bijenteelt van het
Landbouwschap voor de
algemene vergadering van de
Imkersbond van de A.B.T.B.
op 17 mei 1961

De taak en de werkwijze van de afdeling Bijenteelt van het landbouwschap

Mijnheer de Voorzitter,

Het is van belang, dat juist uw Bond mij in de gelegenheid heeft willen stellen iets over de Afdeling Bijenteelt te vertellen. De veelal scheve voorstelling van zaken door een bepaalde imkersvereniging is immers het meest gehoord en gelezen in het werkgebied van de A.B.T.B. Het te behandelen onderwerp vraagt m.i. allereerst om een nadere plaatsaanduiding van het Landbouwschap in het bestuurlijke vlak. Vervolgens zal aandacht worden besteed aan de plaats van de bijenteelt in het Landbouwschap. Natuurlijk zullen ook de eerste resultaten van het werk van de Afdeling Bijenteelt ter sprake worden gebracht.

Wat is het Landbouwschap?

Het Landbouwschap is het publiekrechtelijk orgaan voor de landbouw.

Een publiekrechtelijk orgaan is een instelling waarvan allen deel uitmaken, die bij een bepaalde groep behoren en aan welker beslissingen allen van die groep gebonden zijn.

Als voorbeelden van publiekrechtelijke organen kan men noemen een gemeente of een waterschap. Iemand die woont in een gemeente is onderworpen aan de verordeningen van die gemeente. Als iemand grond heeft liggen in het gebied van een waterschap dan is hij onderworpen aan de keuren en verordeningen, die het waterschap hem door dienstverlening biedt. Hij kan zich daaraan niet onttrekken. Doet hij dit toch, dan handelt hij onwettig en krijgt hij met de strafrechter te maken.

Van een privaatrechtelijke organisatie daarentegen, zoals uw imkersbond er een is, kan men lid worden als men zelf wil. Ook kan men weer voor het lidmaatschap bedanken.

Onder landbouw verstaat het Koninklijk Besluit van 16 februari 1954, Stsbl: 54, houdende instelling van een bedrijfsschap voor de landbouw (Instellingsbesluit Landbouwschap):

- a) akker- en weidebouw;
- b) veehouderij en pluimveehouderij;
- c) tuinbouw, te weten: groententeelt, fruitteelt, bloembollenteelt, boomkwekerij, bloemkwekerij, tuinbouw, zaadteelt en kruidenteelt;
- d) bijenteelt;
- e) cultuur van griend, riet en biezengras;
- f) veenderij;
- g) landbouwwambachten.

Het Landbouwschap is ingesteld voor de ondernemingen, waarin de landbouw wordt uitgeoefend. Degenen, die of als ondernemer of als werknemer werkzaam zijn in een landbouwonderneming, kunnen zich aan het Landbouwschap rechtens dus niet onttrekken, ook niet als zij dit bedrijfsorgaan onnodig achten of het oneens zijn met het beleid van het Landbouwschap.

Zij kunnen er dus niet voor bedanken. Een publiekrechtelijk orgaan heeft immers geen leden.

Wat is de taak van het Landbouwschap?

Het Landbouwschap heeft tot taak een tevens het belang van het Nederlandse volk dienende bedrijfsuitoefening door de landbouwondernemingen te bevorderen. Tot zijn taak behoort voorts het behartigen van het gemeenschappelijk belang van de land- en tuinbouw en van het gemeenschappelijk belang van hen, die in de land- en tuinbouw werken.

Tot bepaalde hoogte heeft de Stichting voor de Landbouw, de wegbereidster voor het Landbouwschap, dezelfde taak gehad. Ook deze behartigde de gemeenschappelijke sociale, technische en economische belangen van de bedrijfsgenoten. Zij was de stem van het gezamenlijke agrarische bedrijfsleven als zij met de overheid besprekingen voerde over het landbouwbeleid in het algemeen of over het prijsbeleid voor de produkten. Tot goed begrip zij hierbij vermeld, dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor deze algemene landbouwpolitiek en voor de garantie- en richtprijzen berust bij de overheid. Een goede landbouwpolitiek is niet mogelijk als er geen evenwicht is tussen overheid en bedrijfsleven.

Welnu, een der taken van het Landbouwschap is te zorgen voor het behoud van dit evenwicht. Het Landbouwschap mag zich (dus) niet bemoeien met de individuele belangen van de afzonderlijke boer, tuinder en arbeider. Daarvoor moeten deze bij hun eigen organisatie of bond zijn. Het landbouwschap zal bijv. wel bij de behandeling van belastingwetten de Leden van de Kamers der Staten Generaal voorlichten en zo proberen deze wetten rekening te laten houden met de bijzondere structuur van het landbouwbedrijf. Als een boer echter moeilijkheden heeft bijv. met zijn inkomstenbelasting, mag het Landbouwschap hem niet helpen.

De bevoegdheden van het Landbouwschap houden verband met zijn taak

Wat de Stichting voor de Landbouw niet had 'en het Landbouwschap wel, is de verordenende bevoegdheid. Het kan dus algemeen bindende regelen, verordeningen vaststellen welke voor alle bedrijfsgenoten gelden. Voor de agrarische sector kan het Landbouwschap dus fungeren als een volwaardig bestuursorgaan. Deze verordenende bevoegdheid is beperkt tot die onderwerpen, welke uitdrukkelijk genoemd zijn in het Instellingsbesluit. Deze onderwerpen zijn samen te vatten in een technische, een economische, een sociale, en een meer administratief getinte groep.

Onder de eerste groep vallen o.a. de gezondheid, de zuiverheid en de kwaliteit van gewassen, vee en produkten; onder de tweede de opslag en bewerking van

de produkten, de rationalisatie van de bedrijven en de normalisatie van de produkten. Van sociale aard zijn de lonen en arbeidsvoorwaarden, aanstelling en ontslag van arbeiders, eisen ten aanzien van hun vakbekwaamheid e.d. De laatst vermelde groep heeft betrekking op registratie van bedrijven en personen, het ver trekken van gegevens en andere.

Het Landbouwschap heeft ook het recht bij verordening heffingen op te leggen krachtens artikel 126, eerste lid, van de Wet op de Bedrijfsorganisatie. Ook kan het Landbouwschap een heffing opleggen met een bepaalde bestemming, bijv. de bestrijding van dier- of plantenziekten, of het op de praktijk van de landbouw gerichte onderzoek van bijvoorbeeld proefboerderijen. De verordeningen van het Landbouwschap inzake technische, economische en de sociale aangelegenheden behoeven de goedkeuring van de betrokken ministers. Door de Sociaal-Economische Raad moeten onder andere de heffingsverordeningen worden goedgekeurd. De goedkeuring wordt alleen geweigerd wegens strijd met de wet, of het algemeen belang, resp. de belangen van het Nederlandse bedrijfsleven, welke de S.E.R. moet behartigen.

Het Bestuur bepaalt het beleid van het Landbouwschap in algemene lijn. De samenstelling is als volgt:

12 leden aangewezen door de drie centrale organisaties van ondernemers;

12 leden aangewezen door de drie landarbeidersbonden; alsmede de voorzitter, benoemd buiten het midden van het bestuur. Het Dagelijks Bestuur — bestaande uit één vertegenwoordiger van elke organisatie of bond, alsmede de voorzitter — heeft tot taak de vergaderingen van het Bestuur voor te bereiden en het Bestuur te adviseren inzake de onderwerpen van bespreking. Het beheert voorts binnen de grenzen van de begroting de gelden van het Landbouwschap. Dit houdt in, dat het secretariaat geen uitgaven van betekenis kan doen zonder de goedkeuring van het Dagelijks Bestuur. Voorts bepaalt het ook het interne beleid en het personeelsbeleid.

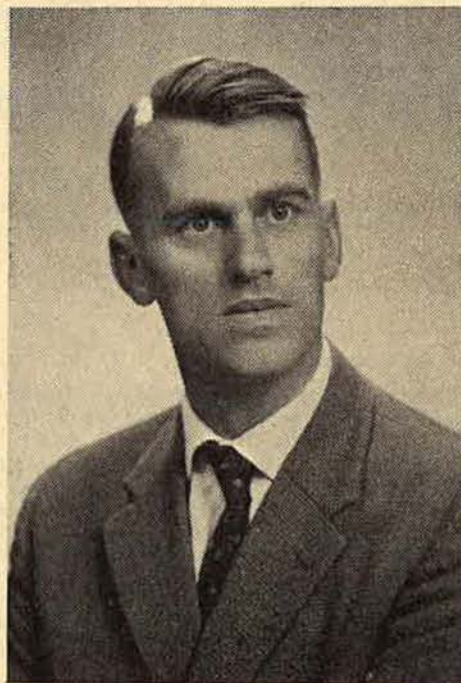
Het Bestuur en het Dagelijks Bestuur worden geadviseerd door **hoofdafdelingen, afdelingen en commissies**. Het belangrijkste verschil tussen (hoofd)afdelingen en commissies bestaat hierin, dat (hoofd)afdelingen organen in de zin der wet zijn, d.w.z. de bevoegdheid hebben om verordeningen uit te voeren, welke bevoegdheid commissies niet hebben.

De instelling van de afdeling Bijenteelt

Eén van de organen van het Landbouwschap is de afdeling Bijenteelt. De afdeling heeft tot taak het Bestuur van advies te dienen omtrent op het terrein van de bijenteelt liggende vraagstukken, zijn verordeningen en besluiten voor te bereiden en uit te voeren. Deze afdeling is, zoals u ook hebt gelezen in het jaarverslag van de secretaris, het vorig jaar pas met haar werkzaamheden begonnen, terwijl het instellingsbesluit Landbouwschap reeds dateert van 1954. In 1951 heeft een oriënterende bespreking plaatsgevonden van de „Wetgevingscommissie” van de Stichting voor de Landbouw, welke commissie tot taak had het publiekrechtelijke orgaan voor de landbouw voor te bereiden met een kleine delegatie van de bijenhoudersorganisaties. De eerstgenoemde heeft toen gesteld, dat de bijenteelt zo nauw was verbonden met de land- en tuinbouw, dat voor deze sector werd gedacht aan een eigen afdeling in het organisatieschema van het Landbouwschap. (Bij het Ministerie van Landbouw en Visserij ressorteert de bijenteelt onder de Directie voor de Tuinbouw.) Deze gedachte is vervolgens uitvoerig besproken in alle gelederen van de bijenhoudersorganisaties. Als resultaat van het interne overleg werd in februari 1953 door de Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland, waarin vier van de vijf organisaties van bijenhouders samenwerken, medegedeeld, dat de organisaties akkoord konden gaan met een afdeling voor de bijenteelt.

In het advies van de S.E.R. als bijlage opgenomen bij de Nota van Toelichting aan het Instellingsbesluit Landbouwschap, wordt aan enkele afdelingen van het schap

speciale aandacht geschonken. „Voor de bijenteelt vindt de opneming haar verklaring hierin, dat zij economisch samenhangt met de uitoefening van de landbouw met name de fruitteelt en bovendien dikwijls wordt uitgeoefend in ondernemingen, welke reeds uit andere hoofde onder het Landbouwschap zullen ressorteren”.

De heer P. T. Hilhorst, secretaris der Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap.

Toen in 1960 de Algemene Nederlandse Imkersvereniging (A.N.I.) in een brief aan de Minister van Landbouw en Visserij de juistheid van de opneming van de bijenteelt in twijfel trok, heeft de laatstgenoemde hierop geantwoord:

„Uw stelling, dat de bijenhouderij grotendeels niet als hoofdbedrijf wordt uitgeoefend en dat vrijetijdsbesteding, sport en ontspanning op zich zelf niet onder de werking van het Landbouwschap vallen, kan ik onderschrijven. De bijenhouderij, ook al wordt deze als nevenbedrijf of als vrijetijdsbesteding beoefend, valt echter wel onder de werking van het landbouwschap, zodra de bijenhouder met zijn produkt, de honing, aan het economische verkeer deelneemt, m.a.w. zodra hij de honing verkoopt. Dan treedt de bijenhouder als ondernemer op; hij drijft dan een, zij het wellicht kleine, onderneming waarvoor het Landbouwschap is ingesteld. Volgens artikel 2 van het Instellingsbesluit Landbouwschap is dit lichaam n.l. ingesteld voor de ondernemingen, waarin de landbouw (daaronder mede te verstaan de bijenteelt) wordt uitgeoefend”.

De samenstelling van de afdeling

Het overleg van het Landbouwschap met de organisaties van bijenhouders over de samenstelling van de afdeling, heeft ook enkele jaren gevraagd. Een moeilijk punt hierbij was de werknemersvertegenwoordiging.

Het Instellingsbesluit is hiervoor zelfs gewijzigd in die zin, dat voor de afdeling Paardenhouderij en de afdeling Bijenteelt de eis is vervallen, dat het aantal werknemersvertegenwoordigers ten minste de helft moet bedragen van het aantal ondernemersvertegenwoordigers. Tenslotte zijn de vier organisaties, welke

samenwerken in de bedrijfsraad, akkoord gegaan met één lid in de afdeling namens de drie landarbeidersbonden. Het aantal ondernemersvertegenwoordigers was in onderling overleg op acht gesteld.

De A.N.I. heeft ook bezwaar gemaakt tegen de bovengenoemde samenstelling, omdat de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland vier van de acht ondernemersleden mag voordragen, terwijl de vier overige organisaties, waarbij ook de A.N.I., ieder maar één persoon mogen voordragen.

Het Bestuur van het Landbouwschap heeft dit bezwaar weerlegd en de samenstelling van de afdeling geregeld overeenkomstig het resultaat van het overleg met de overgrote meerderheid van de Nederlandse imkers. Op 24 juli 1960 is de afdeling door de plaatsvervangend voorzitter van het Landbouwschap, de heer C. van der Ploeg, geïnstalleerd.

Aan het verzoek van het Landbouwschap om een voordracht te doen voor een lid en een plaatsvervangend lid van de afdeling bijenteelt heeft de A.N.I. tot nog toe niet voldaan, hetgeen ten eerste moet worden betreurd.

De algemene Heffingsverordening 1961 en de bijen

De volkomen uit de lucht gegrepen berichten over een hoge heffing van het Landbouwschap (f 5,— per volk) hebben het vorige jaar onnodig veel stof doen opwaaien. Het lijkt mij dus gewenst op dit onderwerp wat dieper in te gaan.

Eenieder, die een landbouwonderneming drijft is aan het Landbouwschap als algemene heffing een bepaald bedrag verschuldigd. Deze heffing wordt, in aansluiting op het terzake bepaalde in het Instellingsbesluit Landbouwschap, opgelegd naar de volgende grondslagen:

1. **grondgebruik;** de oppervlakte van o.a. bouw- of weiland, fruitteelt, tuinbouw, etc.
2. **veebezetting;** het aantal varkens, hoenders en eenden.
3. **exploitatie van land- en tuinbouwwerktuigen;** de behaalde of te verwachten bruto-omzet van deze onderneming.
4. **de turfproductie;** de behaalde turfproductie.

Wanneer is er in de praktijk nu sprake van een landbouwonderneming? De postbode die tien mestvarkens houdt, kan niet aannemelijk maken, dat deze dieren allemaal bestemd zijn voor huisslachting en dat hij dus niet deelneemt aan het marktverkeer voor dit landbouwprodukt. De graanhandelaar, die 450 leghennen houdt, zal allicht eieren verkopen, evenals de leeraar, die 250 bijenvolken houdt, honing zal verkopen. Er zijn natuurlijk ook gevallen denkbaar, waarin het antwoord op de vraag of sprake is van een landbouwonderneming niet zo duidelijk is. Het is dan echter nog niet nodig om ieder twijfelgeval (ter plaatse) te gaan onderzoeken, omdat bij de algemene heffing een minimum-bedrag wordt aangehouden. In de heffingsverordening 1961 is vermeld, dat geen aanslagbiljet wordt toegestuurd, indien de heffing naar de grondslagen grondgebruik en veebezetting minder bedraagt dan f 5,—. Volgens deze norm zal b.v. voor een combinatie van 25 are land, 450 legkippen en 5 mestvarkens (welke combinatie stellig als een landbouwonderneming kan worden aangemerkt) geen aanslag worden opgelegd. Voor de grondslag exploitatie van land- en tuinbouwwerktuigen is een bruto-omzet van minder dan f 5.000,— per jaar vrij van heffing. Wat betekent dit minimumbedrag bij een eventuele heffing voor de bijenhouders? Aan deze vraag zitten de volgende twee vragen vast: wat zou de basis moeten zijn voor deze heffing; hoe hoog zou de heffing kunnen zijn.

In het raam van de bovengenoemde grondslagen zou passen, dat de heffing zal worden opgelegd per bijenvolk. Hiervan uitgaande kan globaal worden bepaald hoe hoog de heffing per bijenvolk zou moeten zijn in verhouding tot de heffing per hoen en per varken boven de 25 kg., welke resp. een halve en 58 cent bedraagt per op de peildatum aanwezige dier. De bruto-opbrengst

is destijds namelijk gebruikt als sleutel voor het verkrijgen van een aanvaardbare onderlinge verhouding tussen de heffingen bijvoorbeeld per ha. fruit en per ha. grasland. Met behulp van deze sleutel wordt ter bepaling van de gedachten nagegaan wat de verhouding is tussen de hoogte van de heffing per hoen en de eventuele heffing per bijenvolk.

De bruto-opbrengst van een leghoen is per jaar circa f 25,— (de slachtwaaarde niet meegeteld). 20 kg. honing, de gemiddelde produktie van een volk, brengt op f 30,—; hier komt bij f 10,—, omdat het volk in de boomgaard zal zijn geplaatst, zodat de bruto-opbrengst van een bijenvolk circa f 40,— is. 100 leghennen zijn dus gelijk te stellen aan 60 bijenvolken. De heffing is zoals gezegd per hoen (jong of oud) een halve cent en daar de kuikens meestal vóór de mei-inventarisatie al aanwezig zijn, moet ook deze halve cent in aanmerking worden genomen. Tegenover een opbrengst van f 25,— per legheer staat dus meestal 2 x 0,5 cent heffing aan het Landbouwschap. Voor 60 bijenvolken zou derhalve een bedrag van 100 cent moeten worden betaald ofwel afgerond naar boven 2 cent per volk. De bovenstaande uitkomst is evenwel sterk beïnvloed door de gekozen uitgangspunten, zodat een gelijksoortige vergelijking van een bijenvolk met een andere eenheid wellicht kan leiden tot de uitkomst van bijvoorbeeld 4 cent per volk.

Degene die alléén 1000 leghennen op zijn erf houdt, b.v. in legbatterijen, is f 5,— aan het Landbouwschap verschuldigd; indien één hen minder werd gehouden zou geen aanslag worden opgelegd. In dit rekenvoorbeeld zou de imker, die 249 bijenvolken op zijn erf heeft, nog zijn vrijgesteld van betaling aan het Landbouwschap.

Ondanks het globale karakter van de berekening, meen ik met het bovenstaande toch te hebben aangetoond, dat de echte sportimker met de zuivere amateursstatus door het Landbouwschap echt niet zal worden achtervolgd met een aanslagbiljet. Voorts zal het nu duidelijk zijn, dat de eerder vermelde berichten over een heffing van f 5,— per bijenvolk bovendien van iedere harmonie met het gebruikelijke niveau van de heffingen zijn gespeend.

Een andere mogelijkheid

Afgezien van het al of niet uitvoerbaar zijn van een heffingsregeling en de eventuele inningskosten zouden de gedachten in een andere richting kunnen gaan. De bijenteelt en in het bijzonder de bedrijfsbijenteelt is in Nederland allereerst van belang in verband met de bestuiving van land- en tuinbouwgewassen (de honingproduktie moet daarnaast natuurlijk ook worden genoemd). Door de moderne praktici worden bijen immers meer en meer gezien als het middel om ook de bestuiving van het cultuurgewas in de hand te krijgen. Een heffing moet hier dus worden gezien als een verhoging van de kosten van een hulpmiddel voor de produktie. Van dit hulpmiddel hebben direct of indirect vrijwel alle land- en tuinbouwers voordeel. Bovendien is de rentabiliteit van de bijenteelt zeer ongunstig, zulks ondanks de hulp van de Overheid en de land- en tuinbouw. Temeer waar het Landbouwschap niet het principe kent, dat de afzonderlijke (hoofd)-afdelingen zelf voor de geldmiddelen zorgen, rijst de vraag of de kosten van de afdeling bijenteelt niet beter uit de algemene middelen van het Landbouwschap worden bestreden, zodat de bijenhouders als het ware niet hun aanslagbiljet ter terugbetaling aan boer en tuinder behoeven aan te bieden.

De belangrijkste werkzaamheden van de afdeling

De verlaging van de suikerprijs

De kosten voor grond- en hulpstoffen van de imker zijn in de laatste jaren sterk gestegen; met name is de prijs van de voor de bijvoeding benodigde suiker sterk opgelopen. De opbrengstprijs van de Nederlandse honing is ongunstig beïnvloed door de prijsontwikkeling op de wereldmarkt. Tegenover de sterk gestegen

kosten staan de vrijwel gelijk gebleven honingprijzen. De Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland had zich in 1959 tot de Directeur van de Tuinbouw gewend met onder meer het verzoek de suikerprijs voor de imkers te willen verlagen.

In afwachting van het antwoord hierop heeft de afdeling Bijenteelt zich alvast beraden op de eventuele andere mogelijkheden om tot een lagere suikerprijs te kunnen komen.

Na het afwijzende antwoord van het Ministerie, in januari 1961, heeft de Afdeling, in het raam van haar activiteiten teneinde de bedrijfsuitkomsten te verbeteren, aan de hoofdafdeling Akkerbouw verzocht te willen bevorderen, dat voor de bijen suiker tegen een lagere prijs beschikbaar komt.

Voorgesteld is om voor de imkers het grote prijsverschil tussen de binnenlandse en de wereldmarkt voor suiker te verkleinen.

Ter motivering van het voorstel is gesteld dat:

— de bijen ook een zeer nuttige functie vervullen bij de bestuiving van bepaalde akkerbouwgewassen;

— dit voor de akkerbouw uiteindelijk geen financieel nadeel zal inhouden, omdat door de te verwachten toename van het aantal bijenvolken, als gevolg van de diverse activiteiten, voortaan minder bietsuiker tegen de lage wereldmarktprijs moet worden afgezet.

De hoofdafdeling Akkerbouw en het bestuur van het Landbouwschap hebben dit prijsvoorstel onverkort overgenomen.

Dit onderwerp is vervolgens ter sprake gebracht bij de Nederlandse suikerindustrie, welke de bietsuiker onder haar beheer heeft. De Nederlandse Suikerconventie heeft deze zaak van een andere kant gezien en is tot een minder grote prijsverlaging gekomen dan het Landbouwschap had voorgesteld.

De bereikte prijsverlaging bedraagt bij de huidige internationale suikerprijs 12,3 cent per kg suiker.

De besputingen in Oost-Flevoland

Tijdens de bloei van het koolzaad in het voorjaar van 1960 is een groot aantal bijen gedood door het gebruik van het insectendodende middel dieldrin.

De Afdeling heeft dit onderwerp in zijn eerste vergadering besproken en besloten is de Rijksbijenteeltconsulent, ir. J. F. A. Mommers te verzoeken deze aan gelegenheid met de Directie van de Wieringermeer (IJsselmeerpolders) te willen bespreken. 10 december 1960 berichtte de Directie, dat in 1961 circa 1400 h. koolzaad zonodig zou worden bespoten met thiodaan, een voor de bijen belangrijk minder giftig- nog in beproefing zijnde — nieuw insecticide. Ook zouden de bijenvolken in 1961 op een zodanige afstand worden geplaatst dat er geen insectiden op en in de onmiddellijke omgeving van de kasten zullen komen. Bij de overige percelen koolzaad in de polder Oost-Flevo-

land zullen geen bijenvolken worden toegelaten, omdat hier zonodig met dieldrin zal worden gespoten.

De mijtziekte

In de Afdeling is ook gezien op welke wijze de mijtziekte, die in Nederland voorkomt in Zuid-Limburg en in Zeeuws-Vlaanderen, het beste kan worden tegengegaan. De conclusie was, dat de Bijenwet, waarin de bestrijding is geregeld, wel aan de verwachtingen voldoet, doch dat gezien moet worden welke aanvullende maatregelen mogelijk zijn. Een moeilijkheid is hierbij, dat de Rijksbijenteeltconsulent, die belast is met de uitvoering van de Bijenwet, in Limburg niet meer de beschikking heeft over een medewerker.

Het overleg met de fruittelers

De afdeling was van mening, dat de minimum-prijs voor de verhuur van bijenvolken aan fruittelers zou moeten worden verhoogd. Deze prijs was in 1959 en 1960 f 7,50 per volk; vrachtkosten in overleg te regelen. Het overleg met de Fruitteelt-organisaties hierover liet echter te wensen over.

Onlangs is daarom besloten, dat er een kleine commissie van overleg zal worden gevormd bestaande uit 2 vertegenwoordigers van de Afdeling Fruitteelt en 2 vertegenwoordigers van de Afdeling Bijenteelt, terwijl Ir. Mommers als adviseur zal optreden.

Op de onlangs in Tilburg gehouden jaarvergadering van de Bond van Bijenhouders van de N.C.B. was het probleem van de dag: „op welke wijze voorkomen we schade aan de bijenvolken door besputingen”. De nieuwe contact-commissie heeft dus een belangrijke taak.

De financiering van het zgn. praktijk-onderzoek

Ir. Mommers heeft kortgeleden het werk van Ambrosiushoeve uitvoerig toegelicht. Op het belang hiervan zal dus thans niet worden ingegaan.

De vrijwillige afdracht van 1 cent per kg. bijensuiker is echter per se ontoereikend om aan de verplichtingen van het bedrijfsleven te kunnen voldoen. Van de kosten van de Proefbijenstand moet 30 pct. worden opgebracht door de directe belanghebbenden i.c. de bijenhouders.

Het proefplan wordt afgestemd op de beschikbare middelen, wat nu tot gevolg heeft, dat voor de bijenhouders uitermate nuttige objecten van onderzoek moeten worden uitgesteld. Wellicht kan binnenkort een oplossing worden gevonden door vrijwillig voor dit onderzoek iets extra's af te staan van de recente prijsverlaging voor de bijensuiker.

In goede samenwerking zal de Afdeling ten behoeve van de Nederlandse bijenteelt nog veel kunnen bereiken.

Speurbijtjes

Om onnodige administratie- en inningskosten te voorkomen worden speurbijtjes alleen bij vooruitbetaling van het verschuldigde bedrag geplaatst. Het tarief is: tot 20-woorden f 1,50; elke 4 woorden meer 30 cent. Ons gironummer is: 846801.

Speurbijtjes waarvan de tekst en betaling op de 20ste der maand in ons bezit zijn kunnen als regel nog in het eerstvolgende nummer worden opgenomen.

Nagekomen speurbijtjes

TE KOOP: een prima 4-raams honingslinger. Te bevragen: Hanze-laan 191, Kampen (tel. 0 5292-2524).

TE KOOP: 2 goed onderhouden V.S.-kasten, een 6-raamskastje m. voerbak, 1 geschilderde 3-raams observatiekast m. glas, een 3-raams slinger, 2 broed- en honingkamers, reisramen, voerglas en voerbak e.a. Liefst in één koop. M. S. Kats, arts, Aart van der Leeuwkade 30, Voorburg.

TE KOOP: Krainer bijenvolken, nateelt Schiermonnikoog, in gebruikte kasten à f 35,—. Tevens een enkele Schiermonnikoog koningin. H. Koster, Zuid Zijperweg 56, Wieringerwaard.

TE KOOP wegens leeftijd: 10 simplexkasten, bevolkt, met 2 broedkamers, 5 korven bevolkt, 1 drieraamsslinger, 100 flacons en diverse imkersartikelen. C. van Zitteren, Gastelseweg 97, Roosendaal Nbr.

Van de beide TE KOOP: ongeveer 6 zware volken, alleen op ramen, eventueel ook de honingramen, simplex. Moermans, Jacob van Campenlaan 250, Hilversum.

Ambrosiushoeve voor de imkers?

De proefbijenstand Ambrosiushoeve heeft mij al heel wat zorgen gebaard, aldus de heer Mommers. Er wordt niet alleen door mij, maar door al mijn medewerkers met enthousiasme gewerkt en dan is het wel teleurstellend af en toe te moeten horen dat men twijfelt aan het nut en de noodzaak van dat werk. De kosten van de proefbijenstand worden door de imkers en de overheid gezamenlijk gedragen. De bijdrage van het Rijk was oorspronkelijk 50 procent; later is die op 70 procent gesteld. De bijdrage van de imkers wordt verkregen uit een heffing van 1 cent per kg bijensuiker. Doordat het aantal geleverde kg bijensuiker een gestage daling vertoont, komt er van de imkers steeds minder geld binnen en dat betekent, dat ook de bijdrage van het Rijk kleiner wordt. De hoeveelheid geld, die binnenkomt, bepaalt wat er gedaan kan worden; we moeten de tering naar de nering zetten en we kunnen dus niet alles doen wat we graag zouden willen doen. Eigenlijk moest het andersom zijn!

De resultaten van proeven en onderzoeken plegen meestal weinig spectaculair te zijn, ze spreken weinig tot de verbeelding en daardoor springt het belang van ons werk wel eens wat erg weinig in het oog bij de man van de praktijk. Toch zijn de proeven en onderzoeken, die we op Ambrosiushoeve op wetenschappelijk verantwoorde wijze trachten te verrichten, op de praktijk van de bijenteelt gericht. Om betrouwbare uitkomsten te krijgen, moeten ze soms jarenlang worden voortgezet, wat de buitenstaander niet altijd begrijpt.

Ik kan in een half uur natuurlijk niet alles opsommen wat we doen en gedaan hebben, maar ik zal hier en daar een greep doen om u een indruk van ons werk te geven.

1. De Aalster methode

De Aalster methode was eigenlijk al geboren voordat we op Ambrosiushoeve met ons werk begonnen. Ze is echter op onze proefbijenstand grondig uitgeprobeerd met een groot aantal volken, voordat we haar publiceerden en propageerden. Deze methode heeft tot gevolg gehad dat tal van imkers nu doelbewust en planmatig imkeren. Dat heeft hogere honingopbrengsten tot gevolg gehad en dit werk is dus direct merkbaar aan de imkers ten goede gekomen.

2. De spaarkast

We moesten op de proefbijenstand een bijenwoning hebben, waarmee snel en doelmatig gewerkt kon worden, want het was voor verschillende proeven noodzakelijk een groot aantal volken te houden. We hebben daarvoor de spaarkast ontwikkeld en dat is een doorslaggevend succes geworden. We hebben natuurlijk niets op de genormaliseerde simplexkast tegen, die door de heer Stienstra met zoveel klem, en ook wel met enig chauvinisme, aangeprezen wordt, maar voor de imkers, die de spaarkast gebruiken is het van belang dat zij in dezelfde tijd méér volken kunnen behandelen. Economisch wordt het imkeren daardoor aantrekkelijker en in die zin is de ontwikkeling van de spaarkast voor de imkers een tastbaar voordeel geweest.

3. Bestuivingsnut der bijen

De onderzoeken op de proefbijenstand hebben zich tot nu toe in hoofdzaak beperkt tot het **fruit**.

Daarover zijn voorlopige publikaties verschenen. De toenemende vraag van fruittelers naar bijenvolken is voor een deel zeker aan dit werk te danken en het was tevens een waardevolle basis voor de verhoging van de huurprijzen van de bij het fruit geplaatste volken.

We hebben de laatste jaren aandacht besteed aan de waarde van de bijen voor de bestuiving van **aardbeien** in kassen en daarover kan binnenkort een publikatie worden verwacht. Mede als gevolg van dit onderzoek is er een sterk toenemende vraag naar bijenvolken voor de bestuiving van aardbeien. Aan die vraag kan zelfs niet geheel worden voldaan, ondanks de vrij hoge huurprijs.

Over het nut van de bijen voor de bestuiving van **koolzaad** zijn erg moeilijk betrouwbare gegevens te produceren. We kunnen eigenlijk wel zeggen, dat het nut van de bijen voor dit gewas niet aan te tonen is. Voor vergelijkende proeven moet men namelijk van een deel der proefvelden de bijen weren, van een ander deel moet men alle insecten weren. Dat gebeurt door kooien van gaas over het gewas te plaatsen. Die kooien beïnvloeden het klimaat echter zo sterk- en koolzaad is voor die beïnvloeding van het klimaat zo gevoelig- dat de invloed van het koolklimaat niet te scheiden is van andere invloeden, zoals het al of niet aanwezig zijn van insecten.

In de N.O.P. en in 'de Braakman hebben wij de opbrengsten nagegaan en daar bleek geen meeropbrengst van percelen die door bijen bevolgen werden vergeleken met niet door bijen bevolgen percelen.

Het onderzoek naar het bestuivingsnut van bijen voor **rode klaver** is zowel voor de imkers als voor onze landbouw van belang, maar het is erg moeilijk. De resultaten zijn nog niet zodanig, dat we die zouden kunnen publiceren.

De **nectarhoeveelheid, de nectarconcentratie en de chemische samenstelling** bepalen in hoofdzaak in hoeverre een plant voor de bijen van belang is. Onderzoek daarnaar is voor de bestuivingsproblemen van het allergrootste belang. We hebben op Ambrosiushoeve een groot aantal planten, die we op dit punt zouden willen onderzoeken en we zouden dat onderzoek ook wel kunnen verrichten, maar een reëel onderzoek kost meer geld dan we beschikbaar hebben en voorlopig moeten we daar dus van afzien.

4. Ziektenbestrijding

Wij hebben zeer veel aandacht besteed aan het uitproberen van geneesmiddelen voor bijenziekten, o.a. voor Nosema en mijtziekte. Daarover zijn reeds publikaties verschenen.

Sedert kort heeft Ambrosiushoeve van het Centraal Diergeneeskundig Instituut (de vroegere Rijksseruminrichting) de taak overgenomen om bijen op het voorkomen van ziekten te onderzoeken. Het is daarom van belang, dat de imkers hun monsters van van ziekte verdachte bijen rechtstreeks naar Ambrosiushoeve zenden en niet meer naar de Serum-inrichting. Aan de verpakking van de monsters bijen moet men wel de nodige aandacht besteden. We krijgen soms

monsters bijen, die door de stempelmachine van de posterijen tot moes zijn gedrukt en daar kunnen we niet veel mee beginnen.

5. Vergiftiging van bijen

Vergiften zijn meestal slechts korte tijd aanwijsbaar zodat men monsters van bijen, waarvan men meent dat ze vergiftigd zijn, zo snel mogelijk moet opzenden. Meestal is het niet mogelijk de aard van de vergiftiging vast te stellen en moeten we volstaan met vast te stellen of de bijen al dan niet door vergif gestorven zijn. Dat kunnen we doen door de uitwerking op bepaalde dieren na te gaan, zoals krekels en muggelarven. Deze dieren moeten door ons dus het hele jaar voor dit doel gekweekt worden. Verder onderzoeken wij de **giftigheid van bepaalde stoffen voor bijen**. Ons onderzoek heeft er in niet geringe mate toe bijgedragen, dat de polderdirectie dit jaar een grote proef met thiodaan voor de bespuiting van koolzaad genomen heeft. Ook dit werk heeft voor de imkers dus een direct tastbaar resultaat opgeleverd.

Wij hadden reeds vastgesteld, dat thiodaan voor bijen weinig giftig is en de resultaten van de in de polder genomen proef zijn daarmee in overeenstemming, ze zijn buitengewoon gunstig te noemen. Een deel van de volken van Ambrosiushoeve, die bij het koolzaad in de Flevopolder stonden, zijn tijdens en na de bespuitingen met thiodaan in het geheel niet afgesloten en bij die volken hebben we geen schade kunnen constateren.

Als de omstandigheden een volgend jaar anders zijn is het niet onmogelijk, dat er geringe schade optreedt; we kunnen nooit afgaan op de ervaringen van één jaar. Maar op grond van de tot nu toe opgedane ervaringen durven we de imkers nu toch wel te adviseren de volken voor bespuitingen met thiodaan niet meer op te sluiten.

Ook de kevers zijn voor zover onze inlichtingen thans strekken goed bestreden en we hopen maar, dat thiodaan in de toekomst voor alle koolzaadbespuitingen zal worden gebruikt.

6. Rassenonderzoek

Wij hebben verschillende bijenrassen jarenlang met elkaar vergeleken. Sommige eigenschappen springen direct in het oog. Het is b.v. vrij gemakkelijk om te constateren of bijen van een bepaald ras erg steeklustig of erg zachtmoedig zijn. Voor andere eigenschappen, en in het bijzonder voor de economische waarde van een bijenras onder onze omstandigheden, geldt dat niet. Daarvoor moet men met grote aantallen volken werken gedurende een aantal jaren. Uit de ervaringen, die imkers gedurende één jaar met een enkel volk opdoen, mogen we dus in het algemeen geen vaststaande conclusies trekken.

Wat de uitkomsten van onze proeven betreft kan ik op dit ogenblik alleen maar zeggen, dat op Ambrosiushoeve de uitblinkers tot nu toe niet gevonden werden bij de volken van bepaalde rassen, maar bij het „mengelmoes”.

7. Het terrein

Toen we het terrein, waarop onze proefbijenstand Ambrosiushoeve gevestigd is, in gebruik namen, was het erg verwaarloosd, maar we zijn goed op weg om het met de ons ten dienste staande middelen tot een goed proefbedrijf te maken. Wie het terrein in zijn oorspronkelijke staat gekend heeft moet toegeven, dat hier een groot stuk werk verricht is. Ook dit werk werpt zijn vruchten af voor de imkers. Directeuren van plantsoendiensten en anderen, die met beplantingen te maken hebben, komen vaak bij ons kijken. We kunnen dikwijls goede bijenplanten onder hun aandacht brengen en het gevolg is b.v. dat thans op enkele plaatsen wilgen staan, waar men anders populieren geplant zou hebben.

Wij blijven ons best doen om ook borderplanten, die we in zo rijke verscheidenheid hebben, algemeen in-

gang te doen vinden. Daarbij bevinden zich borderplanten, die in Nederland tot nu toe niet als siergewas bekend waren. Andere ontvingen we van bevriende relaties uit het buitenland. Een paar daarvan zijn al door de kwekers in hun sortiment opgenomen en één ervan is zelfs in de Tuinbouwgids als borderplant opgenomen.

Ik heb slechts hier en daar een greep gedaan uit het vele werk dat de proefbijenstand Ambrosiushoeve voor de imkers verricht. Maakt u zelf maar eens met uw afdeling en vergezeld van uw dames een uitstapje naar de proefbijenstand om nader kennis te maken met het werk op UW Ambrosiushoeve.

REGISTER OP DE INHOUD VAN HET MAANDSCHRIFT JAARGANGEN 1930 TOT EN MET 1949

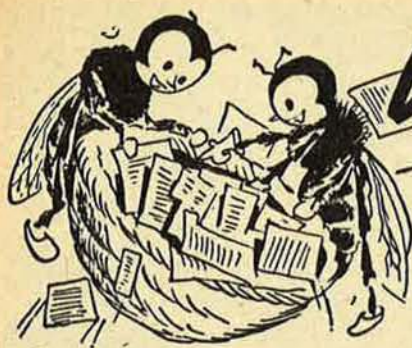
Jévaké heeft ons allen een grote dienst bewezen door deze klapper op 20 jaargangen van het Groentje samen te stellen. De stof is verdeeld over ongeveer 30 rubrieken. De index zal bestaan uit ongeveer 40 gestencilde vellen in een omslag. Er worden er niet meer gemaakt dan er besteld worden. De prijs zal f 4,— per exemplaar bedragen, tegelijk met de bestelling over te schrijven op giro 846801 van de vereniging vóór 1 augustus.

Wij hebben nog een kleine voorraad van de registers van de inhoud van de jaargangen 1898 tot en met 1929. Alleen voor de bestellers van 't nieuwe register stellen we deze gratis beschikbaar zolang de voorraad strekt en in volgorde van binnenkomen der bestellingen. De eerste bestellers krijgen dus de klapper op 50 jaargangen van het Groentje voor slechts f 4,—.

BIJEN- EN HONINGMARKT TE EPE WOENSDAG 2 AUGUSTUS 1961

Traditiegetrouw zal ook dit jaar weer een bijen- en honingmarkt worden gehouden. Deze markt staat in een toenemende belangstelling, zowel van kopers als inzenders. De organisatie wordt steeds beter. Helpt mee de verkoop steeds groter te doen worden door honing en bijenvolken in te zenden, u verkrijgt daardoor tevens meer relaties voor de verkoop in de toekomst. Wij zorgen zo mogelijk voor nog betere reclame. Verder van belang is: dat de opening zal plaats hebben plusminus 10 uur voormiddag; dat gedurende de marktdag (gelijktijdig met de gewone markt) op gezette tijden via de geluidsinstallatie reclame zal worden gemaakt voor de honing; dat voor imkersartikelen zullen zijn vertegenwoordigd 't Bijenhuis uit Wageningen en H. T. v. Dam uit Jubbega; dat er observatiekasten aanwezig zullen zijn van 't Bijenhuis uit Wageningen en H. T. v. Dam uit Jubbega; dat de radio en televisie zullen worden uitgenodigd voor reportages; dat er 3 prijzen zullen worden uitgelooft voor het beste kastvolk, 3 prijzen voor het beste korfvolk (1e prijs f 7,50, 2e prijs f 5,— en 3e prijs f 2,50). En voor de grootste aanvoer van kastvolken één prijs van f 5 alsmede voor de grootste aanvoer van korfvolken; dat de honing zal worden gekeurd volgens het systeem van de Nationale Honingtentoonstelling, zodat iedere inzender een prijs kan behalen; dat er een verloting zal worden gehouden met aantrekkelijke prijzen; dat zij, die een kraam wensen te huren dit uiterlijk 31 juli 1961 bij het secretariaat Ericaw. 5 Epe telefoon 2806 dienen te berichten; dat wij gaarne op aanvraag een keuringsreglement zullen sturen.

W. GROENEWOLD, secretaris.

uit de Jaagkieps

Nieuwe honingsoorten in Rusland

In Rusland verscheen enige tijd geleden een boek van N. Ioërliche, president van de Vereniging Medische Bijenteelt van de Academie van Wetenschappen; de vertaalde titel luidt: De medische eigenschappen van honing en bijengif. Van dit werk verscheen in 1960 een Franse vertaling, die ik in de vorige Jaagkieps aanhaalde. Eén van de voornaamste onderwerpen van het boek is het maken van nieuwe honingsoorten en hoewel ons Honingbesluit zich tegen de genoemde methoden verzet wil ik u er toch iets van vertellen. (D.w.z. deze produkten mogen in ons land niet als „honing” worden aangeduid. Aanduiding als „Honing met ...” sap e.d. is o.i. wel toegestaan. Red.)

Schrijver heeft zich afgevraagd of het mogelijk zou zijn de bijen te dwingen verschillende soorten honing te verwerken naar de wens van de mens. De bijen kunnen in hun maag, zonder nadelige gevolgen, het giftige sap van sommige planten verwerken. Naar aanleiding hiervan vroeg de schrijver zich af, of het dan niet mogelijk zou zijn om de bijen kunstmatig geneeskrachtige oplossingen van geneesmiddelen, sap van vruchten en groenten te laten verwerken tot honing. Hij nam proeven met verschillende stoffen als melk, eieren, vruchte- en groentesap en geneesmiddelen als phytine, streptocide, vitaminen, etcetera. Met deze stoffen werd een suikeroplossing gemaakt die als „kunstmatige nectar” werd aangeduid. Deze „nectar” werd de bijen in de kasten toegediend in hoeveelheden gelijk aan de opbrengst gehaald door bijen uit 15 miljoen bloempjes van de rode klaver. De bijen concentreerden de oplossingen door het water eruit te halen en verrijkten ze met hun organische zuren, fermenten, antibiotica, enzovoorts. „Langzamerhand wennen de bijen zich aan de nieuwe omstandigheden, zij behoeften niet meer hun kasten te verlaten om de nectar buiten te zoeken, waar gevleugelde vijanden hen opwachten en waar zij altijd op hun hoede moesten zijn”. Door deze methode heeft men 85 monsters van geneeskrachtige en gevitaminiseerde honingen kunnen maken, welke „honingsoorten” men ook in de winter

door de bijen kan laten maken. Proefnemingen hebben aangetoond, dat deze methode geen nadelige gevolgen voor de bijen zelf had, hun krachten namen toe en hun weerstand tegen schadelijke invloeden was groter geworden. Een grote serie proeven genomen in het Verre Oosten, Ukraine, Centraal-Azië, Oeral en in de omgeving van Moskou hebben bewezen, dat bijen die „honing” van kunstmatige nectar hadden gemaakt, in het algemeen zonder ziekte door de winter kwamen. Het bijenras, soort kast en het klimaat hadden geen invloed op de methode, die gelukte zowel in Abkhazie, waar de bijen 9 maanden per jaar uitvliegen als binnen de poolcirkel, waar zij het grootste gedeelte van het jaar opgesloten zijn. Men heeft o.a. de volgende nieuwe „honingen” laten maken: **Gepolyvitaminiseerde honing.** Deze bevat verschillende vitaminen en is gemaakt met het gesuikerde sap van de vruchten van de egelantier, rijk aan vitamine C, B, E en A, sap van groente en ander fruit en in bepaalde gevallen met synthetische vitaminen. Daar het produkt rijk is aan glucose en levulose blijven de vitaminen goed bewaard. **Bloedvormende honing.** Deze bevat bloed. Hiertoe worden op de bijenstand dieren gehouden, waarvan het bloed in de vorm van kunstmatige nectar aan de bijen wordt gegeven, ook werd runderbloed van abattoirs voor dit doel gebruikt. **Peenhoning.** Zoals bekend is de peen een algemeen bekend volks-geneesmiddel en bevat o.a. vitaminen A, B en C. **Melkhoning.** Bevat de voedende bestanddelen van melk (die niet kunnen worden bewaard) en honing. De methode is eenvoudig en binnen het bereik van elke imker. In zeer verse melk afkomstig van een gezonde koe, lost men suiker op om een verzadigde oplossing te bekomen, die men aan de bijen opvoert. De bijen maken hiervan graag „melkhoning” die na 24 uur met een gewone honingslinger kan worden geoogst en in hokalen kan worden gedaan. Deze honing is geelachtig wit, heeft een caramel-smaak en kan als drank gebruikt worden, waartoe twee lepels honing in een glas koud of warm water wordt opgelost. Vooral gedurende de groei-periode is deze honing zeer gezond, hij kan, zelfs zonder afsluiting, zonder enige verandering te ondergaan, bewaard worden en is daarom zeer geschikt om vitaminen, vooral vitamine C te bewaren. **Ginsinghoning.** Ginsing is in China en omliggende landen eep wondermiddel en

de hiermede samengestelde honing verenigt in zich de goede eigenschappen van beide stoffen. Bij het laten maken door de bijen merkten men de volgende eigenaardigheid op: bij het geven van de „ginsingnectar” ging de koningin flink aan de leg, hetgeen niet aan het beoogde doel beantwoordde. In plaats van honing kwamen er eitjes in de cellen en in plaats van honing te maken gingen de bijen raten bouwen. Men nam de koningin weg en de bijen begonnen weer honing te maken, zonder dat de gewone tekens van moereloosheid optraden. Dat gaf aanleiding tot de gedachte dat ginsing bepaalde hormonen zou bevatten. De ginsinghoning kristalliseert direct in de cellen en in tegenstelling met gewone honing is hij niet kleverig, heeft een aangename smaak en een heerlijk aroma. In stukken gebroken is het een soort kauwgom. **Dennenaaldenhoning.** Gemaakt met het sap van dennenaalden, rijk aan vitaminen A en K. Deze honing is groen-amber van kleur met een heerlijke smaak en een licht hars-parfum. Het Russische boek bevat nog meer belangrijke onderwerpen en de schrijver besluit het met: „In dit gehele werk hebben wij getracht de geneeskrachtige eigenschappen van honing en bijengif aan te tonen alsmede de gelukkige invloed die het werken met bijen uitoefent op de gezondheid, arbeids-capaciteit en levensduur. Zonder geneigd te zijn genoemde stoffen als een algemeen geneesmiddel te beschouwen, geloven wij stellig, dat een redelijk gebruik ervan (op voorschrift van de geneesheer) zal helpen het leven van honderden en duizenden te redden”.

Bee Research Association

Bijgaande tekening is van de Nederlandse kunstenaar Hans Bol, geboren te Mechelen (1534) en overleden te Amsterdam (1593). Hij is bekend als een etsen van landschappen en werkte in België, Duitsland en Nederland. Links zien wij de imker met zijn vrouw, die trachten met de geijkte middelen, zand gooien en bekkenslag, de zwerm neer te halen, terwijl links twee imkers bezig zijn een zwerm te scheppen. Onder de boom links ligt een kind met de bijenkap op, dit zal de wacht zijn die op het uitkomen der zwermen zal hebben gelet. Deze tekening werd door de Bee Research Association (B.R.A.) overgenomen uit het „Kulturgeschichtliches Bilderbuch aus drei Jahrhunderten” van G. Hirth (1882) en door dit genoot-

schap gebruikt voor zijn kalender 1960. Wat is en wat wil de B.R.A. (Genootschap van bijen-onderzoek)? Dat kan het eenvoudigste uiteengezet worden uit hetgeen dit genootschap zegt in een circulaire, waarin zij om steun vraagt. De B.R.A. is een enig, vrijwillig genootschap, dat een onmisbaar deel vormt in vooruitstrevend landbouwkundig onderzoek. In alle werelddelen wordt de B.R.A. waarvan de zetel in Engeland is, erkend als het centrum van wereldnieuws over bijen: de bron van wetenschappelijke inlichtingen en het allernieuwste nieuws, het uitwisselkantoor van de wereld-kennis omtrent de honingbij en andere bijen en de waarde van deze voor de mensheid. De onderzoeker die aan een nieuw project begint, dient alereerst uit te vinden, wat er reeds op dit gebied is gedaan. Voorheen kon hij dat zelf doen maar thans is het wetenschappelijk onderzoek zo gecompliceerd, dat dit praktisch onmogelijk is. De B.R.A. heeft aansluiting met 400 inlichtingen van onderzoek, waarvan zij de publikaties nauwkeurig nagaat en keuze maakt uit waardevolle inlichtingen, waartoe uit 40 verschillende talen wordt vertaald. Sinds 1955 hebben de vragen om inlichtingen zich verdrievoudigd, 3.000 boeken en 800 jaargangen van tijdschriften werden aan haar bibliotheek toegevoegd. Brits van origine werd de B.R.A. door de gehele wereld aanvaard en is thans een broederschap, waarin 76 landen zijn vertegenwoordigd. Het werk van de B.R.A. werd in 1956 door de Engelse regering erkend door een schenking. De honingbij is vele malen meer waard dan de 50 miljoen pound sterling, de geschatte opbrengst aan honing en was. Alleen al in Engeland wordt de waarde der bijen voor de vermeerdering van landbouw- en fruitgewassen op 4 miljoen pound geschat.

Maar het gebruik van bijen voor bestuiving moet in samenwerking gaan met de moderne methoden van de bestrijding van onkruid en insecten. Het toenemende gebruik van chemicaliën op het land geeft aanleiding tot nieuwe problemen en nieuwe mogelijkheden. Maar niet alleen gaat het om bestuiving, honing en was. Onderzoekingen hebben

aangetoond dat stuifmeel en bijenbroed een betekenisvolle toekomst hebben als bronnen van vitamines. Bijengif, propolis en koninklijk voedsel wekken nog steeds de belangstelling in de geneeskunde en farmacologie. Dergelijke mogelijkheden kunnen niet volledig ontwikkeld worden zonder meer kennis en — evenzeer belangrijk — zonder dat deze kennis voor anderen toegankelijk is. De B.R.A. geeft maandelijks „Beeworld” uit, een wetenschappelijk tijdschrift.

Heeft het moerrooster invloed op de honingopbrengst?

Ook in Canada heeft men het probleem van het koninginnerooster. Om te weten of het gebruik ervan de honingopbrengst nadelig beïnvloedt, heeft men op een proefstation proeven genomen. Daartoe werden van de proefvolken alle ramen met broed in de onderste broedkamer geplaatst en bij de helft der volken een rooster tussen beide broedkamers gelegd. Dit gebeurde in begin juli bij het begin van de hoofdvrucht. Het rooster had geen invloed op de ontwikkeling van de volken, bij de volken met roosters was het aantal dat moerdommen had aangezet iets groter dan bij de andere volken. Maar de volken met rooster gaven 20 pound honing minder. Dit wekte verbazing, daar de volken, gezien het aantal bijen, even sterk waren. Een mogelijke verklaring is dat de roosters de bijen in hun bewegingen hinderen en dat vooral, als er grote oogsten — 15 of meer pound per dag — zijn. Indien dat maar 10 pound zou zijn, zou het rooster geen nadelige gevolgen hebben. De redacteur van het Canadian Beejournal (1961-3) voegt hieraan toe, dat het voorgaande in strijd is met andere ervaringen, opgenomen in dit blad maar hij is het met de schrijver van het artikel eens, dat het rooster voor de éne streek wel doeltreffend is, maar voor een andere niet.

Geel voor lokkorven.

Een oude imker op het eiland Wight had opgemerkt dat bijen op zijn stand een grote voorkeur had-

den voor geel en hij was er zeker van, dat als er een ledige gele bijenkast op zijn stand aanwezig was, dat deze door een zwerm zou worden betrokken. Hij raadde daarom reeds in 1929 bijenhouders aan, een geel geschilderde (lok)kast te plaatsen. (B.B.J. 1961-15-IV)

Amerikaanse humor

Tot slot een tekening overgenomen uit La Gazette Apicole 1961-1, het onderschrift luidt: De lifter, die zich bedacht.

J é K A V é

Uit de Afdelingen

AFD. SOEST

Richtprijzen honing

Koolzaad f 1,50, fruit f 1,60, zomerhoning f 1,60, heideslingerhoning f 2,25, helderaathoning f 3,—.

BIJENMARKTEN

Veenendaal: 18 juli

Epe: 2 augustus

Eerbeek: 23 september

Honingmarkt Zutphen: 12 augustus en 30 september.

Officiële mede- delingen

NOTULEN ALGEMENE VERGADERING 27 MEI 1961

1. Openingsrede van de voorzitter

De voorzitter, mr. L. R. J. ridder van Rappard, is verheugd over de grote belangstelling, die voor deze vergadering bestaat. Hij deelt mede, dat van de vertegenwoordigers van het Ministerie van Landbouw bericht van verhindering is binnengekomen. De rijksbijenteeltconsulent, ir. Mommers, de vertegenwoordigers van de bevriende zusterorganisaties, de ereleden en de pers worden welkom geheten.

Met enige gevoelloze woorden worden de leden, die in het afgelopen jaar overleden zijn, herdacht.

Spr. wenst de heren Emmens en Wind geluk met de koninklijke onderscheiding, die zij mochten ontvangen.

Vervolgens geeft spr. een overzicht van het afgelopen jaar en de huidige situatie. Aan de heren Maagendans en Vink brengt hij dank voor de belangrijke bijdragen, die zij voor het Groentje leverden. De heer Jekave leverde dit jaar zijn 200ste Jaagkleps op, we hopen dat hij dit belangrijke en veel tijd vragende werk nog lange jaren voor onze lezers mag doen.

De koninginneteeltcommissie van het hoofdbestuur is aanvankelijk aan een moeizaam werk begonnen en het is met voortvarendheid voortgezet, dank zij vooral ook de heren Lo-huis en van den Berg, met als gevolg, dat thans in vele afdelingen de koninginneteelt wordt beoefend. Vorig jaar werden er niet minder dan 300 koninginnen naar Schiermon-nikoog verzonden en door de beheerder, de heer Kruijer, met toewijding verzorgd; we verwachten dat dit aantal dit jaar nog zal stijgen.

Het voorttellen van de in ons land aanwezige koninginnen maakt import overbodig en toch wordt er, jammer genoeg, nog steeds klandestien geïmporteerd. In verband met de grote kans dat met de koninginnen ook ziekten worden geïmporteerd, o.a. de gevreesde mijt-ziekte, doet spr. een beroep op allen om zich hier niet aan te wagen en de import waar mogelijk tegen te gaan.

De komkommercommissie onder leiding van de heer Wagner heeft veel en goed werk ge-daan. De hoop bestaat, dat over enige jaren de zgn. Andeweg-komkommers, die geen man-nelijke bloemen voortbrengen, algemeen in-gang zullen vinden. Toch hoopt spr. dat de tui-ders ook zelf iets zullen doen. In bepaalde gevallen is het heel goed mogelijk de lucht-ramen van staand glas af te schermen en op die wijze niet alleen de bijen, maar ook andere bestuivende insecten te weren.

De bespuitingcommissie heeft het eveneens niet gemakkelijk gehad. Spr. brengt de ramp van 1960 in herinnering en spreekt er zijn vol-doening over uit, dat dit jaar het met thiodaan gespoten koolzaad geen slachtoffers onder de bijen heeft gemaakt. Dat dit middel gebruikt is, is grotendeels te danken aan de bespre-kingen, die de commissie met de polderdirectie had, waarbij ook de onschatbare hulp van de rijksbijenteeltconsulent niet onvermeld mag blijven.

Spr. dankt ook de heer Wietsma, die steeds voor de imkers klaar staat en bij nacht en ontij in de polder vertoeft om hun belangen te behartigen. Het is wel jammer, dat de mijtziekte nog steeds slachtoffers vraagt. Wij achten een zeer serieuze bestrijding van deze ziekte natuurlijk noodzakelijk; het gevolg is echter, dat de imkers in de besmette gebieden zwaar gedupeerd zijn. Wij zijn met hun lot zeer begaan, maar spr. doet een beroep op allen om de moed niet te verliezen; ook de rijksbijenteeltconsulent immers zou niets lie-ver willen dan zo spoedig mogelijk alle be-perkende bepalingen ongedaan te maken. Elk jaar behaalt een aantal leden het diploma Praktisch Imker. Zij geven door hun bereid-heid tot studie een prachtig voorbeeld aan ons allen en leveren door hun activiteit het bewijs, dat imkeren nog iets meer is dan het houden van een paar bijenvolken.

Ons Maandschrift neemt nog steeds een goede plaats in in de rij van internationale bijen-teelttijdschriften, ondanks de financiële be-perkingen die wij ons moeten opleggen.

Men zegt dat sommigen het Groentje niet lezen en toch van oordeel zijn, dat het niets waard is. Anderen zouden graag meer op de praktijk gerichte artikelen zien, maar er zijn er ook, die juist meer wetenschappelijke ar-tikelen zouden wensen en die zelfs spreken van een tweemaal per maand verschijnend Groentje of tenminste een wetenschappelijk bijvoegsel. Niemand mag uiteraard het Groen-tje geheel voor zich zelf opslaan, wij proberen het iedereen zo goed mogelijk naar de zin te maken, maar bij zoveel verschillende wensen en met zo beperkte middelen blijft er uiter-aard wel iets te wensen over.

De Imkersdag te Alkmaar heeft niet zoveel bezoek gehad als we gewend waren en de Nationale Honingtentoonstelling vertoont, wat de deelname betreft, een teruggaande lijn. Het hoofdbestuur heeft dan ook de tentoonstelling in haar huidige vorm opgeheven en het zlet uit naar middelen om haar in een andere vorm te doen herleven.

Op 2 september a.s. hopen we elkaar op de Imkersdag te Meppel te ontmoeten.

De vrij snelle invoering van de vijfdaagse werkweek rechtvaardigt de hoop, dat velen bij het uitzien naar nieuwe vormen van vrije-tijdsbesteding hun oog op de bijenteelt zullen laten vallen. Reeds vorig jaar heeft het hoofdbestuur ter zake contact opgenomen met de Stichting Recreatie, maar het is van groot be-lang, dat alle leden door het leggen van per-sonlijke contacten het aantal imkers trachten te vergroten.

De plaats, die de bijenteelt in onze samen-leving inneemt, is tot nu toe nog onvoldoende onderkend. Wij denken daarbij aan de zo-even genoemde vrijetijdsbesteding, maar voor-al ook aan het belang voor fruit- en zaadteelt, dat wij vertegenwoordigen. Dank zij vooral de medewerking van de N.F.O. is bij de fruit-telers een kentering merkbaar wat de waarde-ring van het bestuivingsnut van de bijen be-treft, hoewel de prijzen van het fruit hierbij uiteraard een rol spelen.

Jaar en dag hebben wij gepleit voor een lagere sulkerprijs. De overheid heeft ons wat dat betreft in de kou laten staan, maar nochtans is een lagere sulkerprijs verkregen en wel door bemiddeling van het Landbouwschap. De secretaris van de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap, de heer Hilhorst, die ik hier bijzonder welkom heet, heeft zich met stormachtig enthousiasme op deze zaak gewor-pen en wat wij al die jaren bij de overheid niet hebben kunnen bereiken, heeft hij in betrekkelijk korte tijd gedaan weten te krij-gen bij het Landbouwschap. (De heer Hilhorst krijgt een kleine ovatie van de vergadering.) Wat de honinghandel betreft kunnen wij met genoegen constateren, dat de afbraak van de binnentelers van het invoerrecht binnen de E.E.G.-landen en de opbouw van de buiten-tarieven de verwachting rechtvaardigt, dat ook op dit gebied de situatie voor ons gunstiger zal worden en ook daarbij hebben we de steun van het Landbouwschap, dat in deze materie zo goed thuis is.

Ik kan u geen volledige opsomming geven van de activiteiten van het hoofdbestuur, maar uit de punten, die ik noemde, blijkt u wel, dat deze heren altijd en overal voor u op de bres staan en veel meer van hun tijd opoffe-ren dan u kunt vermoeden om uw belangen te dienen. Het hoofdbestuur heeft het vooral niet gemakkelijk gehad omdat van bepaalde zijde onbehagen en zelfs een morbide vrees ten opzichte van het Landbouwschap is gekweekt en aangewakkerd. De gang van zaken heeft ons echter tot nu toe in het gelijk gesteld en dat moge voor u een aansporing zijn om ver-trouwen te hebben in onze arbeid en om met ons in wederzijdse trouw te werken voor de bijenteelt en de vereniging.

2. De heer Vink benoemd tot erelid

In zijn toelichting wees de voorzitter er op, dat wij aan de heer Vink veel te danken hebben. Hij is niet alleen 15 jaar lid van het hoofdbestuur geweest en heeft u in die functie gediend met zijn grote werkkraft en deskundigheid, waarbij hij het belang van zijn gezin dikwijls al te veel op de achter-grond moest stellen, maar hij was in de Bedrijfsraad en het Landbouwschap ook altijd een van onze allerbeste en trouwste mede-werkers. Wat wij echter bovenal in hem waar-deren is de warme vriendschap en menselijk-heid, die wij allen zo lange tijd van hem mochten ondervinden. Zijn heengaan treft ons in het hart. Kenmerkend voor de heer Vink is zijn grote bescheidenheid en toen hij

wist dat wij plannen hadden om hem onze dankbaarheid te tonen door hem het erelid-maatschap aan te bieden heeft hij anderen misschien even pijnlijk getroffen door te zeg-gen dat deze onderscheiding niet aan hem, maar slechts aan de allergrootsten toekwam en dat wij het erelidmaatschap niet moesten devalueren. Uiteraard heeft hij daarmee in alle bescheidenheid het oog gehad op zichzelf en niet op de heren, in welker illustere gezel-schap wij hem aan u voorstellen voor opname. De heer Vink wordt met veel applaus tot ere-lid benoemd en de voorzitter wenst hem met deze onderscheiding van de vergadering van harte geluk.

3. Voorstel hoofdbestuur

Voorzitter deelt mede, dat naar de mening van het hoofdbestuur het aanbod van het T.N.O. om jaarlijks 10 cent per lid af te dragen voor het bijenteeltonderzoek van de Landbouwhogeschool te Wageningen, waartegenover het T.N.O. dan een jaarlijks bedrag van f 10.250,— stelt, te mooi is om niet met beide handen te aanvaarden. Ons is toegezegd, dat wij door middel van een commissie uit de Bedrijfsraad invloed op de te nemen proeven zullen hebben. De bedoeling is deze bijdrage te heffen, zo-lang de Landbouwhogeschool zelf niet in dit onderzoek kan voorzien, waarbij een termijn van 4 jaar genoemd is. Na afloop van die periode zullen wij de situatie vanzelfsprekend opnieuw moeten bekijken.

Zeist heeft het gevoel, dat we met dit voorstel bezig zijn een hypotheek op onze toekomstige inkomsten te nemen en vraagt of we zeker zijn of er iets uit komt dat voor de praktijk van de bijenteelt van belang is. Spr. zou bijv. graag weten in welke richting het onderzoek zich zou bewegen.

Voorzitter zegt dat dit pas bekeken kan wor-den als de financiële grondslag voor het werk gelegd is.

Zeist wijst er op dat de Bee Research Associa-tion een functie vervult in soortgelijk onder-zoek, maar dat daar blijkens de uittreksels in Bee World weinig bij is, dat de praktische imker interesseert. Spr. vergelijkt de leden-tallen van 10 en 5 jaar geleden en nu, en vraagt zich af of het niet beter zou zijn dit bedrag uit te trekken voor de prijsvraag, waarvoor tot nu toe geen enkele gegadigde is opgedoken omdat de uitgelooide prijs van f 500,— te laag is.

Voorzitter wil deze zaak breder bekijken. De overheid heeft het onderzoek van onze institu-ten oorspronkelijk gesteund op basis van 50 : 50. Toen onze bijdrage door het terug-lopen van de sulkeromzet kleiner werd, heeft men daar 70 : 30 van gemaakt en de overheid vindt dit werk zo belangrijk, dat ze misschien bereid is deze verhoudingscijfers nogmaals te herzien. De T.N.O. is een semi-overheidsin-stelling, die ons nu op een gunstige basis tegemoet wil komen, namelijk 90 : 10.

Hengelo (Ov.) vraagt wat er gebeurt als we dit weigeren.

Voorzitter: Dan gaat dit project niet door en dat zou jammer zijn, vooral omdat men van ons eigenlijk maar een symbolische bijdrage vraagt.

Zeist dringt er op aan dat er vooral onder-zoeken worden verricht waar zowel amateur als praktijkman iets aan hebben.

Besluit: het voorstel van het hoofdbestuur wordt met grote meerderheid aangenomen. (Slot volgt)

OOGST EN DRACHT

EPE, 18 juni 1961 — Op 23 mei zijn onze bijen uit de Flevopolder thuis gekomen. De oogst was, zoals ik in het vorige nummer schreef, niet zo goed. Dat kwam door het onbestendige weer. De oogst was 5 tot 20 pond per volk en het broednest was betrekkelijk goed, maar er was weinig zwermneiging. Zij, die geslingerd hebben moesten nadien hun volken wel goed in de gaten houden, want het weer voor de bijen bleef slecht.

De volken die thuis gebleven zijn gaven ook weinig of geen honing. Misschien dat we nog iets kunnen oogsten van linde, korenbloem en witte klaver als het weer goed wordt.

JAC. FRUIM

SOEST, 18 juni 1961. — De bijenhouders heb-ben hier bijna allen zonder uitzondering grote schade ondervonden van de bespuitingen op het fruit. De volken verkeren hierdoor over het algemeen in slechte conditie. Door het weinige voedsel dat op het fruit is gewonnen, heerst er bijna overal gebrek, zodat om de

volken op pelt te houden voor de dracht op klaver en linde straf gevoerd moest worden. De koolzaadoogst in de Flevopolder is ook slecht geweest. De laatste jaren wordt hier veelal de Aalster methode toegepast. De kunstzwermen werden gemaakt zo tussen 12 en 20 mei.

G. H. GRIJZE

RIJSEN, TWENTE, 18 juni 1961. — De opbrengst uit de Flevopolder viel hier tegen, de sterke volken hadden 10 tot 20 pond gehaald en ze hadden zeer veel broed aangezet. De zomerdracht is hier inmiddels begonnen en de eerste week van juni werd goed gehaald van de vullies, korenbloem en braam. De koninginnetelt werd bemoeilijkt door het koude weer maar zal naar het zich laat aanzien wel slagen. Op 20 mei werden de pleegvolken moereloos gemaakt, op 24 mei het teeltraam in het teeltvolk gehangen, 29 mei de doppen uit het pleegvolk gestoken en het teeltraampje ingehangen, 10 juni de op het teeltraam aangetrokken moerdoppen in arrestkooitjes gedaan en weer in het pleegvolk gehangen. Op 13 juni werden de kastjes gevuld en 5 dagen in de kelder geplaatst. Op 20 juni werden de kastjes verzonden naar Schiermonnikoog. Uit Twente zijn er totaal ongeveer 150 kastjes.

J. GIERVELD

DEN HAAG, Duinrand ten Zuiden van de Scheveningse havens, 18 juni 1961. — Tot diep in de herfst van het vorige jaar hadden de bijen volop gelegenheid geregeld uit te vliegen, zij het dan soms met onderbreking van enige uren. De winter bracht bijna geen vorst van enige betekenis en sneeuw is er zo goed als niet gevallen. De 25ste januari was de eerste dag in de winter, waarop de temperatuur niet boven het vriespunt kwam. Daarop volgden 2 vorstdagen, waarna de winter feitelijk was afgelopen. Op 6 februari werd de eerste reiningsvlucht gehouden. Al met al een winter, welke voor de bijen weinig gevaren meebracht. Toen dan ook in februari de sneeuwklodjes begonnen te bloeien en de lente haar intocht reeds scheen te hebben gedaan, was er spoedig een drukke vlucht en werd het zo kostbare eerste stuifmeel vijftig

aangedragen. Begin maart bloeiden ook de krokussen en de elzenkattjes en eind maart volgden de kruisbessen en de fruitbomen in de stadstuinjes alsmede de ribes, scilla's en andere bolgewassen en de winter-erica (poolheide). De volken ontwikkelden zich snel en waren half april in uitstekende conditie. Ik heb ze dan ook op 22 april onverstekt, dus zo als ze door de winter waren gekomen, naar het koolzaad in de Flevopolder gebracht. De oogst was, het ongunstige weer in de tweede helft van de bloeitijd in aanmerking genomen, zeer bevredigend, nl. gemiddeld 25 pond per volk, uitsluitend van boven het rooster. De bijen zijn gedurende de besputting niet opgesloten; van overwinteren of andere schade is niets gebleken.

De thuisgebleven volken hebben het dit jaar niet getrotien. Zij hebben slechts enige dagen matig op de esdoorn gewonnen en ook de kastanjes, die hier spaarzaam zijn, hebben nog wat gegeven. Door de koude in de tweede helft van mei is er echter niets te oogsten overgebleven en begin juni was de binnengenaagde voorraad vrijwel opgeteerd. De op 20 mei van het koolzaad teruggekeerde volken hebben met de thuisblijvers nog wat genaaid van de diverse sierbomen, maar ardent is hier tot dusverre niet meer geweest, zodat de volken geregeld gevoerd moeten worden.

Intussen zijn op 10 juni de daarvoor in aanmerking komende volken naar de klaver verhuisd. Op hoop van zegen!

De eerste week is niet erg hoopvol.

F. SLOT

NIJMEGEN, 17 juni 1961. — Sedert het vorige maandoericht is het weer nog steeds te nat en te kil gebleven en missen we het echte ogenweer. De koolzaadvolken brachten een kleine oogst mee. Gelukkig had men geen spuutschade. Door slecht halveer ging de voorraad voedsel snel achteruit, zodat we voorjaarsulker danig aangesproken moest worden voor bijvoeding. Vooral de afleggers moesten voortdurend bijgevoerd worden. De contoneaster, die thans in vele stadstuinen staat, werd op de weinige vliegdagen druk bevolgen. Zo was er voor de leden, die wat

meer buitenaf wonen nog wat te halen op de korenbloem.

Over het maken van afleggers en de bevruchting van de jonge moeren komen veel klachten binnen. Door de weersomstandigheden zijn de volken ook niet zo sterk als andere jaren op deze tijd.

Door het koude weer is de ontwikkeling van de linde wel wat afgeremd, maar thans zijn de eerste bomen toch in de bloei gekomen. We hopen nu voor de komende weken op echt lindeweer.

J. I. v. CRUIJNINGEN

EGMOND-BINNEN, 18 juni 1961. — De maand mei en ook begin juni heeft ons vreselijk teleurgesteld. De koolzaadtracht in de Wieringermeer was over het algemeen zeer matig tot gering. Besputtingsschade kwam zo ver mij bekend niet voor. Meestal was het weer voor de bijen te koud om te vliegen en als het enige dagen behoorlijk vliegweer was, kwam de temperatuur niet zo hoog, dat bevruchting van koninginnen mogelijk was. Verschillende koninginnen hebben dan ook lang op hun bruidsvlucht moeten wachten, meerdere werden niet voor hun 21ste levensdag bevrucht. Op Schiermonnikoog schijnt het weer in begin juni voor koninginnen goed geweest te zijn. Een aantal koninginnen op 16 mei verzonden kwam op 6 juni allemaal bevrucht terug. Dus 100% bevrucht. Dat komt niet veel voor. Wat zal de zomer ons verder brengen?

A. H. VAN DEN BERG

PATERSWOLDE, 18 juni 1961. — Het is mis geweest deze keer met het koolzaad in het noorden: niemand heeft honing van enige betekenis geoogst. Veel koolzaad was er niet, maar menig reischgroepje had nog wel een geschikt plekje gevonden. Maar het weer liet verstek gaan, gedurende de vier weken, dat de kasten op de kiel hebben gestaan, is er maar één goede vliegtag geweest en toen was de wind nog noord. En zelfs de beste volken kunnen in één dag geen honingkamer vol dragen.

De minder goede volken hebben het hard te verantwoorden gehad, enkele zijn zelfs dood gegaan. Zwermen zijn er niet gekomen tijdens de koolzaadbloei.

A. S. PLANTING

U weet toch...

dat wij U alles op het gebied der **Bijenteelt** kunnen leveren tegen de **laagste prijzen** terwijl de kwaliteit der artikelen van het **allerbeste** is. Hieronder laten wij een zeer kleine groep artikelen volgen uit onze zeer rijk geïllustreerde prijs-courant.

Simplex-kast met dubbele broedkamer compleet	f 40,-
Simplex-kast met broed- en honingkamer, compleet	- 39,-
Broedramen, simplex per 10 stuks	- 2,20
Honingramen, simplex per 10 stuks	- 2,15
Bijenskap, zeer ruim model	- 4,25
Dathepijp met houtmantel	- 7,25
Beroker „Vulkaan” automatisch	- 20,50
Bijenveger, groot model	- 1,25
Raampje gripper, het beste wat er op dit gebied is te krijgen	- 2,50
Kunstraat, br.k.m. per kg	- 6,75
Kunstraat, h.k.m. per kg	- 6,75
Kunstraat, h.k.m. extra dun per kg ..	- 7,25

Wij zouden zo kunnen doorgaan, zoals honingslingers, bussen, potten, enz. enz. Vraagt even onze meer uitgebreide prijs-courant aan. Wij zenden U die gratis toe. Onze prijzen vallen U beslist mee.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZN
JUBBEGA (Fr.) TELEFOON 05165 - 382

SPEURBIJTJES

GEVRAAGD: alle soorten bijenhoning, ruwe- en zuivere bijenwas. Aangeboden: 2 Albertikasten, compleet. Honing- en Waszemerij, annex Chemische en Kaarsen Industrie „Arkadia”, Lochem, Telefoon 06730-1827.

TE KOOP: bijenvolken op 6 ramen en in korven; zesraamskastjes met ramen, nieuw f 5,-; simplexkasten en korven in prima staat; uitgebouwde ramen, roosters, raampjes, klepsen, kunst-raat, observatiekast, honing, was, enz. Van ouds bekend. H. Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen, Tel. 03462-303.

PROPAGANDA CARNICA-BIJENTEELT: Eind juni ± 10 Carnica-koninginnen, op leg gecontroleerd, beschikbaar in reiskooitje franco huis à f 10,- per stuk bij vooruitbetaling op giro 168890 van A. van den Berg, Egmond-Binnen.

TE KOOP: 3 in goede staat zijnde verbeterde Simplexkasten, dubbele broedkamers met ramen, dak met zink bedekt, pracht tuinkasten en 1 observatiekast 2-raams voor elk aannemelijk bod. J. P. Jansen, Looweg 4, Hellendoorn, Tel. 05486-3196.

De afdeling Enschede heeft nog TE KOOP: Carnica-koninginnen. Op Schiermonnikoog bevrucht f 20,-, 1e nateelt f 12,50 af Enschede. Bevragen bij: N. v. Daalen, Dr. Schaepmanlaan 20.

TE KOOP: 3 complete Lenstaro-Feeka-kasten met alle toebehoren; 3 hulpkasten, alle bevolkt; bijenkappen, koltoestel, beroker, tweeraamsslinger, kwantum suiker, kunstraat en literatuur. Liefst in een bod. Vraagprijs f 150,-. Jonges, Leeuwendaallaan 26, Rijswijk, Tel. 119917.

AANGEBODEN: Slinger (1x gebruikt); kastjes; korven en kasten en diverse materialen. Mevrouw Zegwaard, Drieherenlaan 19, Heemstede.

TE KOOP: volledige bijeninventaris met alle bijbehorende artikelen zoals honingslinger. Alles prima staat. A. Dey, B 115, Zaamslag.

TE KOOP AANGEBODEN: 40 lege bijenkasten simplexmaat met toebehoren, compleet met dekplanken. Hierbij zijn zeven- en achtraamskastjes. Tevens 20 koninginneteltkastjes tegen elk aannemelijk bod. Liefst zo spoedig mogelijk. Bijenstand „Zeldenrust” J. Landman, Offem Noordwijk-binnen.

W. v. t LAND KOOPT à CONTANT tegen de hoogste prijzen: ruwe was en ruwe honing. Tevens verkrijgbaar alle imkersartikelen. Honingzemerij, Tel. 2607, Barneveld.

TE KOOP GEVRAAGD: zwermen, kale volken etc. f 5,- per kg. J. K. Mesu, Telefoonstraat 29 b, Roosendaal.